

Ezermester

SK • BARKÁCSOLÁS • CSM • OTTHONFORMÁLÁS • HOBBI • DX

82/8

Óránként 6 m² – sk.
(10–11. oldal)

A készen, félkészén, fagyaszta vagy szárított állapotban vásárolható zöldségek, gyümölcsök választékát saját készítményeinkkel bővíthetjük. Nyáron és ősszel, amikor olcsó és elegendő a befőzni való, érdemes néhány szabad délutánt erre, a valamikor „kötelezőnek” számító házimunkára fordítani. Ha a kis lakásban nincs is nagyméretű élekkamra, a kamraszekrényben vagy az előszobában akad hely néhány

Nyári ízek télire

üveg különleges savanyúságnak, szokatlan, érdekes ízű befőttnek. A hétfégi telkeken, kiskertekben termett – eladásra kevés, fogyasztásra sok – gyümölcsnek, zöldségnek télen is örülhetünk, ha most finom „házi” befőtteket készítünk belőlük.

Kezdjük kevéssel

Néhány elfelejtett, vagy sokak által nem ismert befőtt, savanyúság eltevését ismertetjük, hogy kedvet ébresszünk olvasóinkban elkészítésükhöz. Bátran kísérletezhetünk saját elképzeléseink alapján is, nehogy családunk télen savanyúságként csak a csemegeuborkát, befőttként az őszibarackot, dzsemként a sárgabarackot tudja majd elképzelni.

Vállalkozásunkhoz néhány esz-közt kell előkészíteni, ill. beszerezni. A különböző méretű befőttes üvegeket egész évben gyűjthetjük. A rácsavarozható fémfedeleles üvegek is jól használhatók: fedelüket alapos mosás után tiszta vízben főzzük ki. A zöldségfelek aprításához praktikus műanyag gyaluk, reszelők, sőt háztartási őrlelként is használható, cserélhető betétes eszközök kaphatók.

A munka során legfontosabb követelmény a tisztaság. Még egy tanács: ne akarjunk egyszerre túlságosan nagy mennyiséget feldolgozni, a sok munka elveszi a kedvünket a befőzéstől. Gyakorlat híján néhány kilónyi zöldséggel, gyümölccsel kezdjük. Receptjeinkben a hozzávalók mennyiségét pontosan, az ízesítő anyagokét, fűszereket hozzávetőlegesen adtuk meg. A készítés módjá-

nak leírása a színes képeken fe-
lülről lefelé haladva elhelyezett
üvegek sorrendjében következik, s
hogy melyik képről van szó, azt a
rajta látható, ill. az első recept előtt
levő azonos betűjel mutatja.

Gőzölés gázsütőben

A befőttek gőzöléséhez (dunsztol-
lásához) nagyméretű fazekat hasz-
nálunk. Ha nincs ilyen, vagy egy-
szerűbben akarjuk elvégezni ezt a
műveletet, a gáztűzhely sütőjét ve-
gyük igénybe erre a célra. A pere-
mes tepsibe fektessünk újságpapír
rétegeket (2—3 újság elég), s azok-
ra tegyük sorba az üvegeket úgy,
hogy ne érjenek össze. Öntsünk
vizet a tepsibe. Ha pergament, ill.
celofánt használunk az üvegek le-
kötésére, borítsunk a tetejükre ned-
ves ruhát vagy néhány réteg vizes
papírt, nehogy megpörkölődjön az
üvegeket záró hártya.

A tepsit helyezzük a sütő alsó
bordájára, gyűjtsek meg a gázt és
azonnal állítsuk alsó takarékláng-
ra (vagy a legkisebb fokozatra). Az
üvegeket addig hagyjuk a sütőben,
amíg a befőtt leve gyöngyözni kezd.
Ez 50—60 perc múlva következik
be. Ezután zárjuk el a gázt, és
még fél óra hosszát hagyjuk zárva
a sütőajtót. Végül nyissuk ki a sü-
tőt és úgy hagyjuk kihűlni az üve-
geket.

Káposztás vegyes saláta. Egy
kg-os káposztafejet torzsája nélkül
gyaluljuk finomra. Adjunk hozzá
fél kilónyi, keskeny csíkokra vág-
ott zöld és piros színű paprikát. A
zöldségekre szórjunk fél evőkanál-
nyi sót. Forraljunk fel 1 1/4 l víz-
ben ízlés szerint kb. 1 dl-nyi ecet-
tet (almaecetből, fűszeres-, ill. bor-
ecetből jóval több kell, mert kevés-
bé tömények), 1/4 liter olajat, 15
dkg cukrot, 10—15 szem feketebor-
sót, 1 dkg mustármagot, teáskanál-
nyi köménymagot, esetleg 1—2 ba-
bérlevelet. A forró lét öntsük a
zöldségekre, másnap töltsük vissza
a fazékba, még egyszer főzzük fel
és öntsük vissza. Az üvegeket azon-
nal zárjuk le és 3 hétig hagyjuk
érni. Utána fogyasztható, legalább
6 hónapig eláll.

Fűszeres gombasaláta. Vásárol-
junk szép, egészséges, fiatal gombát
(rizike, tinóru, csiperke); 3/4 kg-
hoz negyed kiló hagymát, egy teás-
kanál rozmaringot, 1 szál tormát, 1
csomó kaprot, babérlevelet, 8—10
dkg cukrot, 2 kiskanálnyi sót szá-
mítsunk. Az alaposan megtisztított
gombák közül a nagyobbakat vág-
juk ketté. Kb. 5 percig főzzük ke-
vés vízben. Rakjuk üvegekbe, réte-
genként adjunk hozzá karikára vág-
ott hagymát, fűszereket. Negyed
liter gombafőző vízbe öntsünk 3 dl
borecetet, ízesítsük cukorral, sóval.
Főzzük fel és öntsük a gombára.
Másnap újra forralva még egyszer
forrázzuk le a gombákat. Tegyük
rá késhegynyi szalicilt. Lekötés
után hűvös helyen tároljuk. (Fél li-
teresnél nagyobb üvegekbe ne tölt-
sük a gombasalátát.)

Folytatás a 4. oldalon

Kinek higgyünk...

kérdi – joggal – több olva-
sónk is? A tévének – ahol az
„Építünk házat” június 19-i,
utolsó adásában azt „igér-
tük”, hogy a kiskönyvtárunk
20., „Korszerűbb otthon sk.”
című kötete a jövő hónap,
azaz július elején megjelenik.
Vagy az újságosnak, aki még
egy hónappal később is azt
mondja, hogy a könyv meg
sem jelent!

Mint a katonaságnál az
utolsó parancs, itt is az utóbbi
állítás az érvényes. Kiskönyv-
tárunk 20. kötete valóban
csak most jelenik meg. S a vá-
ratlan nyomdai késés csak ak-
kor jelentkezett, amikor a
tévében nagybüszkén kijelen-
tettük, már csak három hetet
kell rá várni.

Am, ha késett is, reméljük,
hogy a szabadságukról pihen-
ten és megerősödten vissza-
térő otthon-alakítók a könyv-
vecskének az őszi építkezési-
renoválási idényben még igen
jó hasznát veszik.

Csakúgy, mint a július óta
minden kedden megjelenő
„Ötlet”-nek, a KISZ KB gaz-
daságpolitikai hetilapjának.
Negyed százada, az „Ezer-
mester” első számának borí-
tóira azt nyomtattuk: „100
ötlet havonta”. Most már he-
tente is van egy „ötletünk”,
amelyben ugyancsak sok-sok
hasznos gazdasági ötletet ta-
lálhat az olvasó.

Ezermester

A MAGYAR
KOMMUNISTA IFJÚSÁGI SZÖVETSÉG
KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK
BARKÁCSOLO FOLYOIRATA

1982/8. szám. XXVI. évfolyam

FŐSZERKESZTŐ: SZÖCS JÓZSEF

Szerkesztőség:

1051 Budapest V., Münnich Ferenc utca 15.

Telefon: 125-245

Postaküldemények:

1361 Budapest, 501. Pf. 34.

Felvilágosítás korábbi cikkeinkről:

Budapest V., Belotlanniz utca 10. 1054

Telefon: 115-680

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó: Dr. PETRUS GYORGY

Kiadóhivatal: 1374 Budapest VI., Révay

utca 16. Telefon: 116-660. Megjelenik ha-
vonta egyszer. Terjeszti a Magyar Posta.

Előfizethető a hírlapkiadószolgálat és a

Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI, 1900

Budapest V., József nádor tér 1.) Közvet-
lenül vagy postautalvánnyal, valamint át-
utalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi

jelzőszámára.

Előfizetési díj: negyedévre 34,50 Ft,

fél évre 69,- Ft, egész évre 138,- Ft.

Közlésre alkalmatlan kéziratokat, képeket,

rajzokat nem örzünk meg

és nem juttatunk vissza.

Index: 25 213

ISSN 0230-1407

82.2507-2-08. — Zrínyi Nyomda,

Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 78.

Felelős vezető: Vágó Sándorné

vezérigazgató.

A tartalomból:

ÉPÜLET, LAKAS

Szalagparketta-fektetés — — 10

Külső festéshez anyagok — 15

A hágyári lakásokról — — 16

Vízvezetékek, lefolyók — — 24

TECHNOLÓGIA

Befőzés, tartósítás — — — 2

Bőrjavítás otthon — — — 8

Intarzia készítés — — — 22

Élőképek — — — — 26

SZERSZÁMOK, ESZKÖZÖK

Betegemelő szerkezetek — 14

Szerszámújdonságok — — 39

LAKBERENDEZÉS

„Önálló” polcok — — — 5

Festőállvány — — — — 18

Gyékényernyős lámpa — — 30

ELEKTRONIKA

Vízérzékelő elektronika — — 32

TUDNIVALÓK ANYAGOKRÓL

Anyagkiválasztás (képregény,

8.) — — — — — 12

Csempetárlat (M P 8.) — — 20

NEMZETKOZI ÖTLETPARADÉ — 29

ÖTLETPARADÉ — — — — 30

ÉRTELMEZŐ KISLEXIKON — 37

1982/8.

Folytatás a 3. oldalról

Hagymás céklasaláta. Másfél kg sós vízben másfél óra hosszat főzött céklát, 20 dkg hagymát szeleteljünk fel vékonyra. Adjunk hozzá egy 5 cm-es darab, keskeny csíkokra vágott tormát. Rakjuk üvegekbe. Két ujjnyi céklarétegre szórjunk kiskanálnyi köménymagot, porrátorrt babérlevelet. Az így megtöltött üveg tartalmát forrázzuk le a következő lével. Fél liter vízben főzzünk fel 3/4 dl ecetet, 3 kanálka sót, 8 dkg cukrot. Forrón öntsük a céklára, s azonnal zárjuk le az üveget.

Birsalma lekvár. Másfél kg birsalmát héjától és magházától megtisztítva vágjunk kis darabokra. Negyed liter vízben főzzük 3/4 óra hosszat. Adjunk hozzá fél kilónyi cukrot, azzal együtt állandó keverés mellett főzzük 1—2 percig. Egy citrom levéllel ízesítsük, majd töltsük üvegekbe. Birsalmasajt készítésekor a gyümölcsöt megtörölgetés után egészben hagyva bő vízben főzzük puhára. Melegen hámozzuk meg és paszirozzuk át. A pépet még fél óra hosszat lassú tűzön főzzük tovább. Egy kg nyers birsalmához fél kg cukrot számítva a cukorból főzzünk sűrű, szálados szirupot. Keverjük össze a gyümölcspeppel, s addig főzzük, amíg egy porcelántányérra cseppentve megdermed (ez kb. fél óra múlva következik

stb.) és 24 óráig hagyjuk állni. Tiszta ruhán szűrjük át (nyomogatni, sajtolni nem szabad). Egy liter léhez adjunk 1 kg cukrot, s addig kevergessük, amíg az felolvad. Üvegekbe töltés után túlldarabkával kössük le és hűvös helyen tároljuk.

Fűszeres őszibarackbefőtt. Nem túlságosan puha, de érett és ép őszibarackokat forró vízbe mártva hámozzunk meg. Minden egyes gyümölcsbe (ahol a szára volt) szűrjünk egy-egy szegfűszeget. Egy liter vízhez 60 dkg cukrot adjunk, főzzünk szirupot, amit 2—3 db fahéjjal ízesítünk. Rakjuk üvegekbe a barackokat úgy, hogy a gyümölcs és az üveg szája között négy ujjnyi hely maradjon. A befőtt tetejére tegyünk késhegynyi szalicilt, majd gözöljük (dunsztoljuk).

Fokhagymás apró uborka. Hozzávalók: 1 kg apró, hibátlan uborka, 4 gerezd fokhagyma, 15 dkg gyöngyhagyma, 1—1 csomó tárkony és kapor, fél kanálnyi bors, 15 dkg cukor, só. A kis uborkákat vágjuk szeletekre. A fokhagymát, hagymát egészben adjuk hozzá. Rakjuk üvegekbe, rétegenként fűszerezük kaporral, tárkonnyal. Az ecetet fél liter vízzel, borsal, cukorral és az evőkanálnyi sóval együtt forraljuk fel, majd öntsük az uborkára. A következő napon öntsük le a lét, újból forraljuk fel, öntsük vissza és zárjuk le az üvegeket.

Áfonya dzsem. Két és fél kiló fekete áfonyából tisztítás és válogatás után mérjünk le 2 kg-ot. Keverjük össze 2,5 kg cukorral és egy éjszakan át hagyjuk állni. Másnap állandó keverés közben főzzük fel, négy percnyi forralás után vegyük le a tűzről. Öntsük hozzá egy pohárka (kb. 1 dl) whiskyt, majd forrón töltsük fél literes üvegekbe. A megtöltött üvegeket azonnal zárjuk le.

Zöldparadicsom lekvár. Egy kg éretlen paradicsomból, 1 kg cukorból készül, gyömbérral, néhány szem szegfűszeggel, ill. egy rúd vaníliával és citromlével ízesíthetjük. A megmosott, szeletekre vágott paradicsomot a cukorral és a fűszerekkel egy napig hagyjuk állni. Másnap állandóan kevergetve főzzük fel. A szegfűszeget kiskanállal szedjük ki belőle, majd töltsük üvegekbe. A dzsem tetejére tegyünk késhegynyi szalicilt. Ízesítéséhez a félig kihűlt dzsembe 1—2 pohárka rumot keverhetünk.

Vegyes ecetes zöldség. Egy közepes méretű karfiolt, fél-fél kg sárgarépát, zöldbabot, apró uborkát, 1 zellergumót, 2—3 db zöldpaprikát tisztítsunk meg, vágjunk szeletekre, hasábokra. A karfiolt, a babot és a sárgarépát egy liter vízben 12 percig főzzük, a többi zöldséget egy tálban besózva hagyjuk állni. A megfőtt zöldségfélét leszűrve keverjük a többihez. Főzővizukhoz adjunk 3/4 liter borecet (vagy annak megfelelő mennyiségű ecetet), 10 dkg cukrot és forraljuk fel. Az üvegekbe rakott zöldségek egy-egy rétegét tormával, babérlevéllel, egész borsal, gyömbérral fűszerezzük. Az egészet forrázzuk le az ecetes lével. A savanyúság tetejére tegyünk 1—2 babérlevelet, néhány szem borsot. Kössük le az üveget, néhány napig napon, majd hűvös helyen tartsuk. Ha kiveszünk belőle, az üveget újból gondosan zárjuk le.

Zöldbab paprikával. Egy kg zöldbabot tisztítás után vágjunk darabokra és főzzük 20 percig sós vízben. Leszűrés után a babot keverjük össze 5—6 db, szeletekre vágott zöldpaprikával, 30 dkg hagymával. A főző vizet borsfüvel (csombor), 3—4 db babérlevéllel, 1—1,5 dl ecettel, cukorral, sóval ízesítsük, s hígítsuk fel kb. fél liternyi vízzel. A felforralt lét öntsük a zöldségre, az üvegeket kötözzük le.

Fűszeres uborka. Két és fél kg salátának való uborkát hosszában vágjunk ketté. Keverjük össze 30 dkg karikára vágott hagymával, 3 gerezd fokhagymával, 2 csomag őszszevágott kaporral, 4 db babérlevéllel, 2 evőkanálnyi mustármaggal. Fél liter borecetot főzzünk fel fél liter vízzel, evőkanálnyi sóval és 10 dkg cukorral. Forrázzuk le az uborkát és hagyjuk egy napig állni. Másnap a lét öntsük le, s újból forralva töltsük vissza. E mennyiség kb. 6 db egyliteres üveget tölt meg.

be). Lapos tálat vagy hosszúkás formát kenjünk ki citromlével, öntsük rá a meleg masszát és egy napig tartsuk szobahőmérsékleten. Felszeletelve vagy egészben hagyva tároljuk. Jó ízt adnak a birsalmasajt masszájába főzés után kevert diódarabkák.

Nyers gyümölcszörp. Négy dkg tiszta borkövet két liter vízben oldjunk fel. Öntsük rá 3 l összeváltott gyümölcsre (meggy, málna

Dinnyeszeletek rummal. Egy darab 1 kg-os, megtisztított és negyedeke, majd szeletekre vágott sárgadinnyét, 20 dkg mazsolát, egy hámozatlan, vékony szeletekre vágott citromot keverjük össze és tegyük üvegekbe. Tíz dkg cukorral keverjük össze 2 dl fehér rumot, s öntsük a dinnyére. Három hét múlva összeérik, azután fogyasztható. (Jégbehűtve található, igen „kalóriadús” édesség. Kisgyermeknek ne adjunk belőle!)

Önálló állványok

A vasbeton falú épületekben nagy gondot jelent bármilyen tárgy, vagy bútor falra szerelése. Ezért olyan polcokat, állványokat, szekrénykéket célszerű készíteni (mert készen nem igen kaphatók ilyenek), amelyek saját lábukon is megállnak, öntartóak. Tervrajzunkon kétféle változatot mutatunk be, amelyek ötleteket adhatnak további, hasonló szerkezetek kialakításához is.

Támaszkodó polc

Betonfalú garázsokban, panelházak pincéiben célszerű felállítani a falhoz támaszkodó, „fél lábú” polcot (tervrajzunkon 1.) A polc anyaga fenyőfa és rétegelt lemez. A függőleges tartószerkezete három darab 50/90 mm keresztmetszetű, 1800 mm hosszú fenyőfából áll. Azokra merőlegesen azonos keresztmetszetű fenyőfa léceket erősítünk, oszloponként három-három darabot. Hosszuk 400 mm, s összesen kilenc darab kell belőlük.

A fenyőfán kívül szükség van három darab 400×1960 mm méretű, 19 mm vastag rétegelt lemez polcra és 18 darab, 220×130 mm befoglaló méretű, a polcokkal azonos anyagvastagságú trapéz alakú rétegelt lemezdarabra is.

A polc elkészítése a következőképpen történik. Először egy lefektetett függőleges láb mellé — a rajzon megadott helyeken — merőlegesen illesszük a 400 mm-es darabokat, majd a trapéz alakú toldalék rétegelt lemezekkel összefogva szögeljük, illetve csavarozzuk egymáshoz őket.

Ezt a műveletet háromszor ismételjük meg.

Amikor a három függőleges konzolos tartóoszlop elkészült, először a legalsó polcot tesszük helyére és rögzítjük. Azt a középső és végül a legfelső lap rögzítése kövesse. Konzolonként 3—4 csavart használunk, amelyeket előfűrés után hajtsunk be. Felületkezelésként a fa részeket befesthetjük, de elegendő a 2—3-szori, Xyladecorral történő bekenés is.

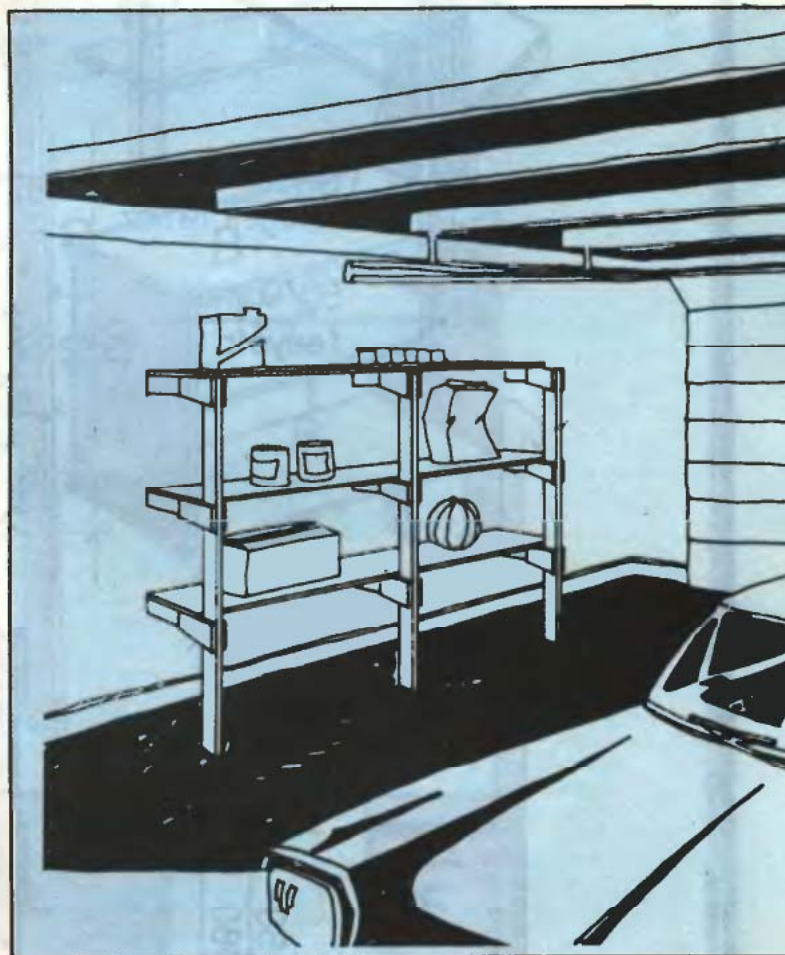
A polc a falhoz támasztva megáll a saját lábán is, de azért célszerű a két szélénél, egy-egy szegeltvassal a falhoz kapcsolni, hogy egy véletlen mozdulatra ne dől-hessen el.

Néglábú szekrények, polcokkal

A lábakon álló, polcos állványszekrényt fordított V alakúra összeépített lábak tartják (tervrajzunkon 2.) A szekrények anyaga 21,69 mm keresztmetszetű fenyőfa és 16 mm-es faforgácslap. A fenyő anyagból készülnek a lábak, összesen négy darab. A függőlegesen állók hossza 220 cm, a kissé ferdén állóké pedig 230 cm. Egy 230 és 220 cm-es lábat V alakban állítsunk egymás

mellé és illesztés után a rajzon látható csomópont szerint csavarozzuk össze őket. Ezután 3 cm-enként, ill. a rajzon megadott helyeken készítsünk 7 mm átmérőjű furatokat mind a két páron. A 4 db polcra tartó facsapot tetszőlegesen helyezzük el, olyan magasságban ahová a polcot szánjuk.

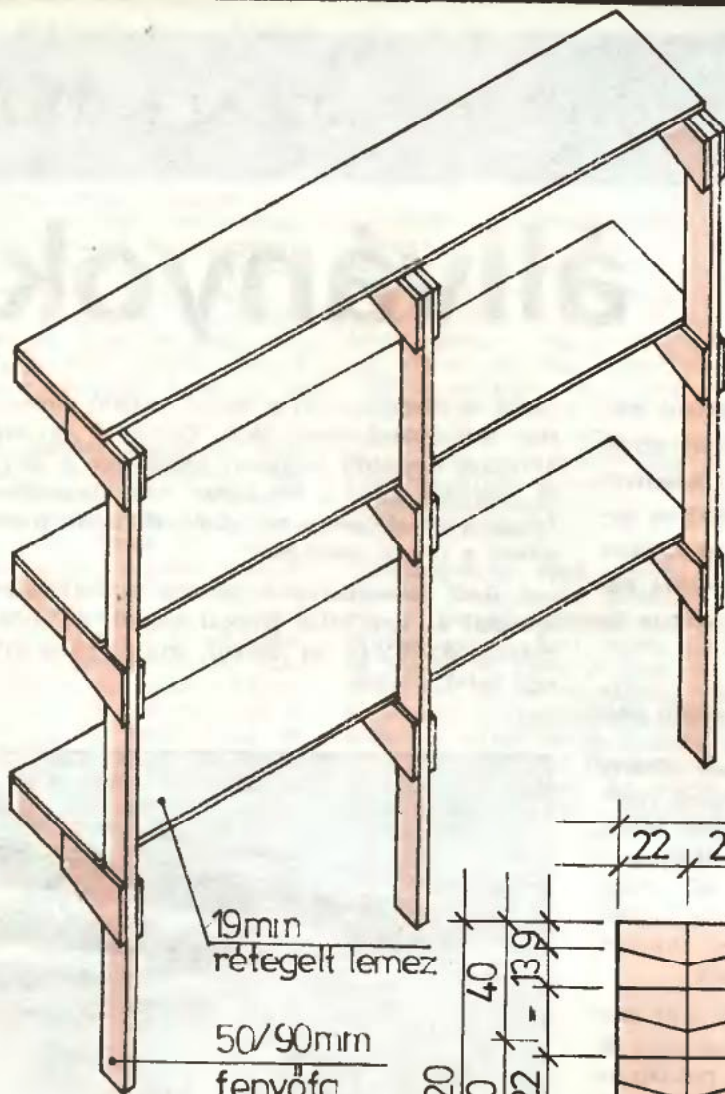
A felső doboz befoglaló mérete 24×70×45 cm. Nyíló ajtókkal és egy belső polccal készül. Az állvány alsó doboza 35×70×45 cm méretű, szintén nyíló ajtókkal és egy belső polccal.

A lábak középső részén levő 3 cm-enkénti furatsorra tetszőlegesen annyi polcra állíthatunk be, ahányra szükségünk van. A 16 mm-es faforgácslapot (laminált vagy furnérozott) vasalható vagy ragasztható él-fóliával, ill. furnérral lássuk el. Ha bevonat nélküli faforgácslapból dolgozunk, akkor azt háromszor kenjük át festékekkel. A fenyőfa minden esetben maradjon nyers, esetleg lakkozott felülettel.

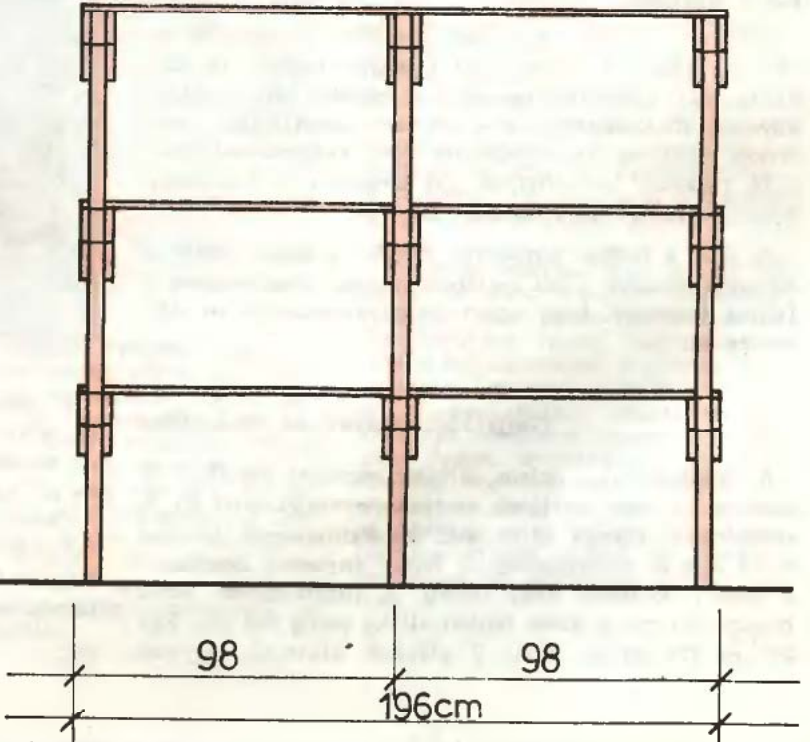
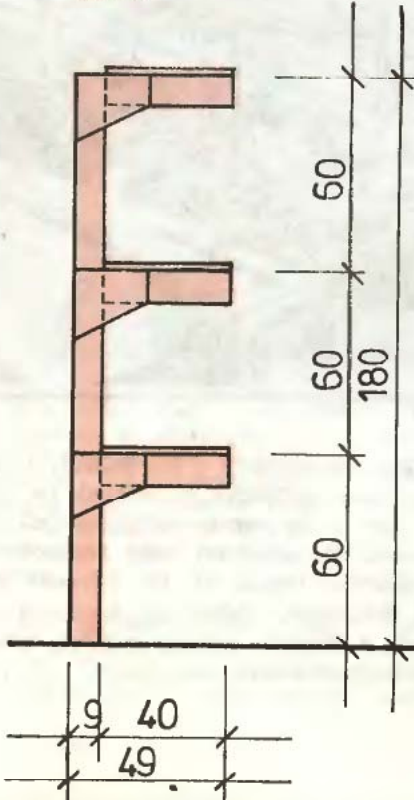
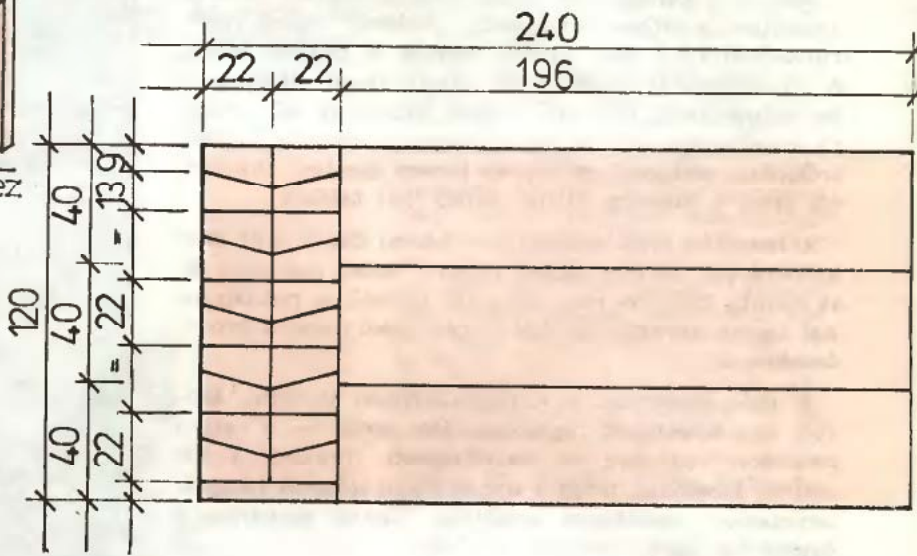
☆☆

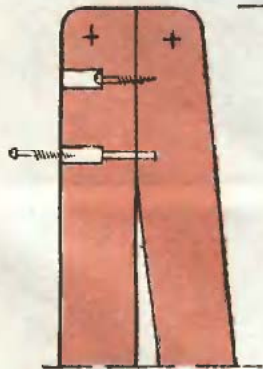
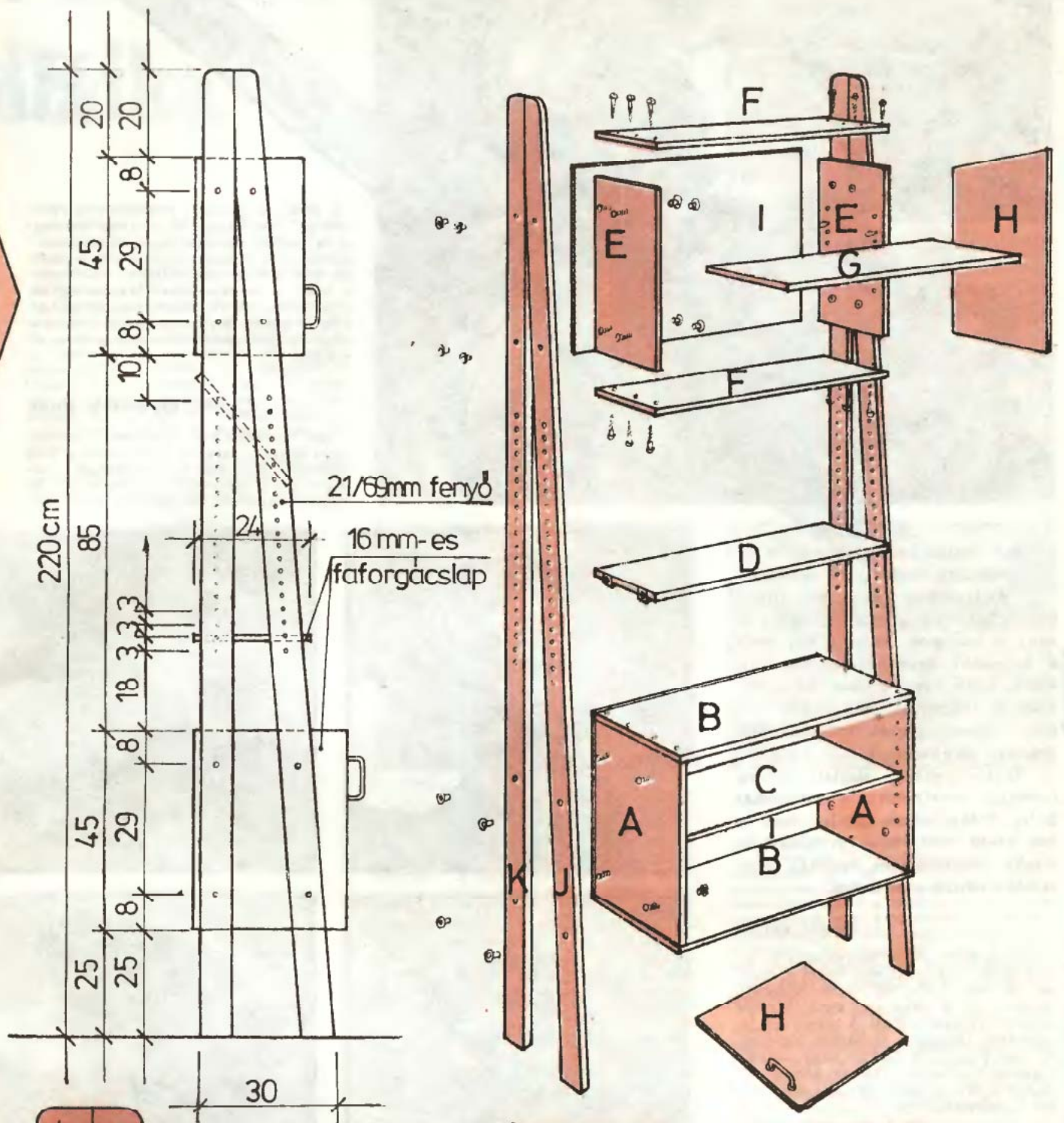
Ané

- A 2db 350×418×16mm
- B 2db 350×700×16mm
- C 1db 325×666×16mm
- D 2db 240×697×16mm
- E 2db 250×418×16mm
- F 2db 250×700×16mm
- G 1db 225×666×16mm
- H 4db 345×408×16mm
- I 2db 450×700×16mm
- J 21/69mm 230cm
- K 21/69mm 220cm

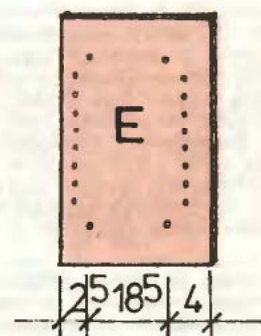
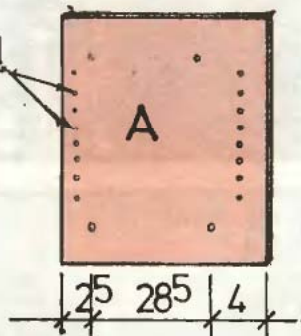
1.

3cm tengelytával
ø 7mm furatokkal

2.

A EM tervrajzsorozata
Önálló állványok
garázsba pincébe

151.

A táska, különösen a váltáska oldalt felerősített füle válhat le a varrás kopása, ill. a szegecs kiszakadása következtében. Javításakor x alakban varrjuk meg a fület. Ha több ponton is rögzítjük, különösen a felső, a terhelést viselő varrás legyen erős, tartós (4). A vékony anyagú táskát a belső oldalra ragasztott foltal erősítsük meg, s a fület azon is keresztül öltve varrjuk fel.

Csatok, fogantyúk, zárok

Egy kisiskolás hátli táskájában több különyl könyvet, tanszert cipel naponta. Még kíméletes használat következtében is leszakadhat a fedélre, ill. a táska elülső oldalára felerősített, ún. tuckzár. Ezt a zár-

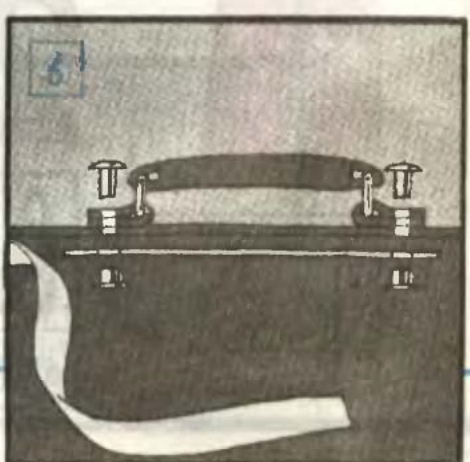
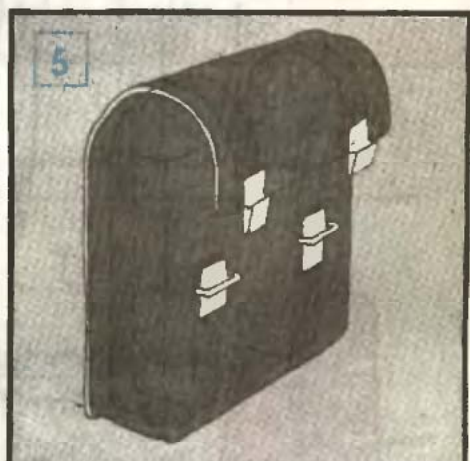
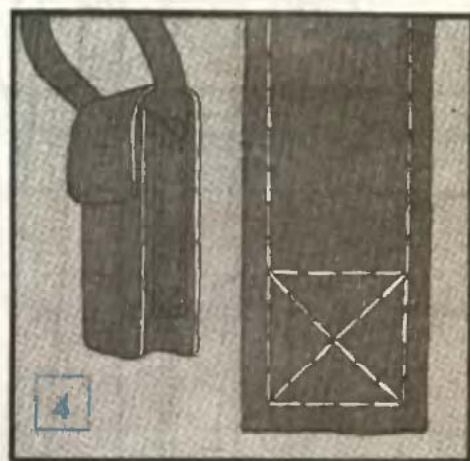
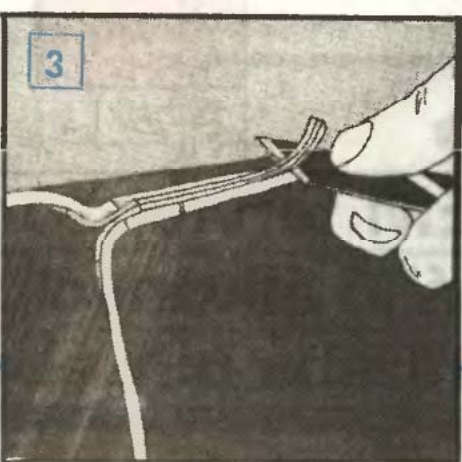
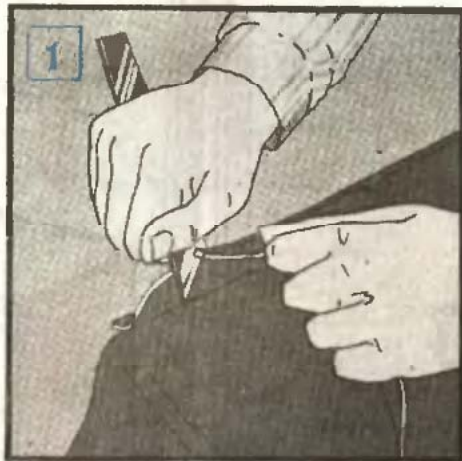
A bőrből készült táskák, övek, kabátok éveken, sőt némelyek évtizedeken át „szolgálnak” bennünket. Am „gyenge” pontjuk is van: a varrások. Mert a bőr csak a leginkább igénybevett helyeken kopik, törik vagy szakad. Az egyébként jó állapotban levő táskát, kabátot, szemüvegtokot, tolltartót stb. érdemes felújítani. A bőrt különféle ápolószerekkel, olajjal, esetleg festékkel kezelhetjük, a varrásokat pedig felújíthatjuk. Rajzainkon a ház körül előforduló javításokhoz, kisebb bőrdíszműves munkák végzéséhez adunk tanácsokat.

Sérült részek

Legcélszerűbb akkor helyrehozni a kisebb hibát, amikor az még kevés munkával jár. Ha például egy varrás felfeslett, elkopott (pl. a táska alsó élén), a hibás szakaszt újra kell varrni. A kopott szél levágásához (általában szabáshoz, egyenesre vágáshoz) nyél nélküli vagy fanyelű vágókést használnak. Vastag bőrhöz 25–30 mm széles pengéjű, egy étre köszörült kés a legmegfelelőbb.

A késsel vágjunk le keskeny csíkot a kopott szélből (1). Az újonnan kialakítandó varrás helyén a darabokat ragasszuk össze. Mindkét felületet kenjük be ragasztóval (lehetőleg száraz- vagy gyorsragasztókat használjunk, pl. gumicementet, Pálmarepidot, Palmatexet, Palmarekordot stb.), várjunk 15–20 percig, majd az összeerősítendő rétegeket gyengén kalapálva (2) illesszük, ill. préseljük egymáshoz. A ragasztó kötése után a darabokat varrjuk össze.

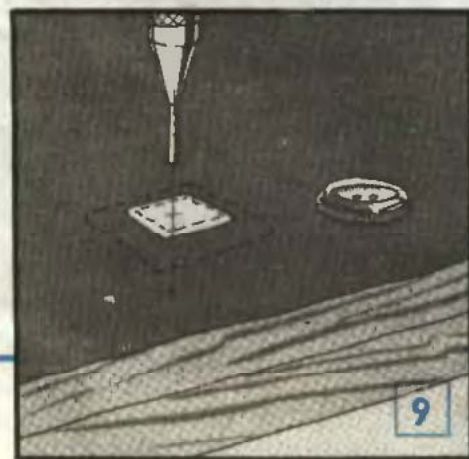
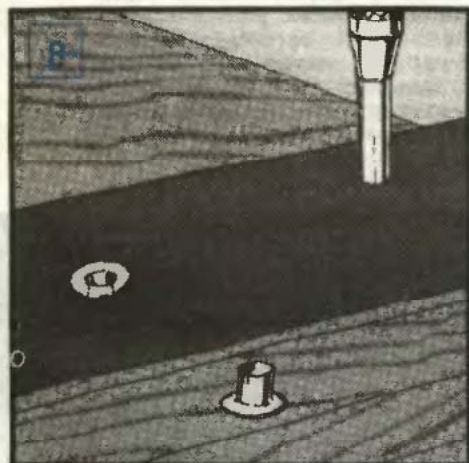
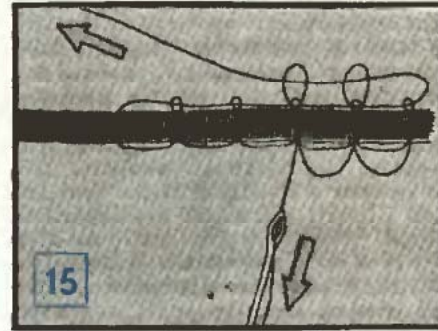
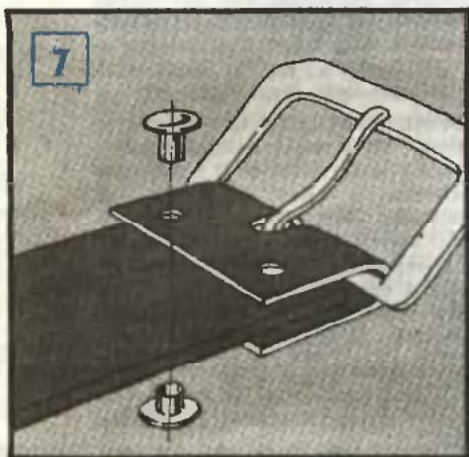
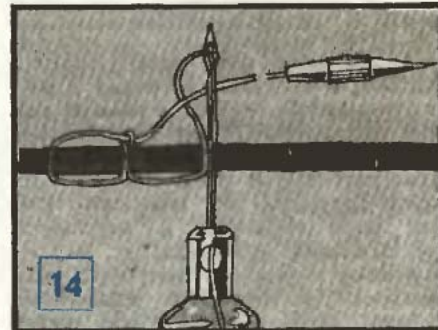
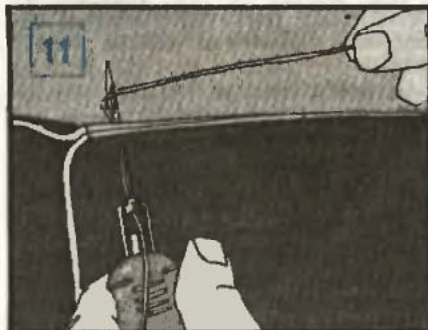
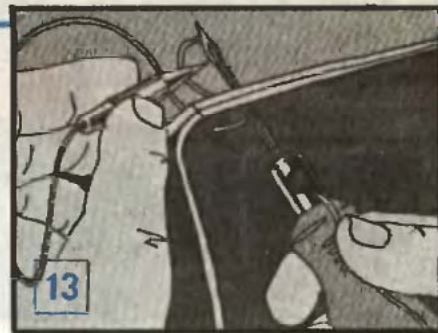
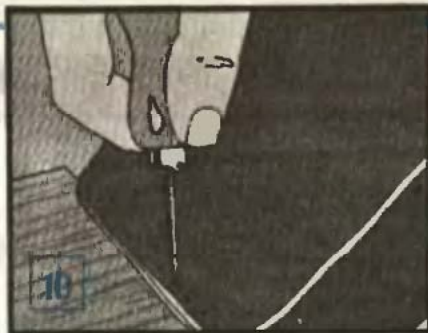
Előfordul, hogy az eredeti öltések kiyuggatott helyen átszakadtak, megsérültek, a széleket pedig nem lehet levágni. A felfejtett varrás helyénél mindkét darab belső oldalára ragasszunk egy-egy keskeny bőrcsíkot. Azokat is ragasszuk egymáshoz, kilógó szélüket a késsel vágjuk egyenesre, az eredeti széllel egy vonalban (3). A kést mindig fenjük étesre, mert csak „borotvaéles” szerszámmal vágatunk jól.

faját szegescseléssel rögzítik. A szegecs szára kitépheti a bőrt, a táska használhatatlanná válik. Javításkor ragasszunk a táska belső oldalára 3-4 cm széles bőrcsíkot. Az így megerősített fedélre szegecseljünk vissza a zárat (5).

Az aktatáskának általában a fogótartója koplik el, vagy szakad ki. Behajtott szélű, meghajlított bőrcsíkból alakítsunk ki új fogótartót, s a fogantyú két oldalán szegecseljük a táskára. A fogó felerősítések a táska belső oldalát két végén átfűrt acélsínnel merevítsük. A szegecsek beütése után a sánt és a felerősítő szegecseket felragasztott bőrcsíkkal takarjuk el (6).

Az öv csatja hosszabb használat után ugyancsak elvékonyítja, kikoptatja a bőrt. Javításkor a sérült övszakaszt vágjuk le,

majd négyzet alakú, kettéhajtott bordarabkával pótoljuk. A csat nyelve számára ne felejtünk el ovális alakú kivágást készíteni. A csatot tartó bordarabot mindhárom rétegen átmenő csőszegecsel rögzítjük az övre (7).

Szűjra, övre új lyukakat lehetőleg kütő lyukasztóval készítsünk. Mert a lyuk kevésbé lesz sérülékeny, ha pontosan kör alakú, éles szerszámmal vágjuk ki. Vastagabb bőrből (3-5 mm) nem szükséges lyukszegelyt (ringlitt) ütni. A vékonyabb bőrből készült táskán, övön, vagy cipőn kiütött lyukak tartósabbak, ha lyukszegellyel erősítjük meg (8).

Bőrkabát, szoknya, mellény stb. „gombolásának” legsérülékenyebb része a gomb alatti anyagrészt. A többszörösen átszűrt bőrréteg meggyengül, kiszakad. A sérült felületet alul és felül, egy-egy felragasztott kisméretű bordarabkával (lehetőleg a ruha eredeti anyagából legyen) erősítsük meg (9). Mielőtt a gombot újra felvarrjuk, lyukasszuk át a rétegeket (pl. kétlyuku gombhoz, két 0,5-1 mm átmérőjű lyukat üssünk az anyagba).

Tartós varrás

Egyszerű szabású táskát, maradék bőrből szemüvegtokot, tolltartót stb. magunk is készíthetünk. A bőr előnye, hogy nem foszlik, s ha eléggé vastag, a vágási vonal mellett varrható. Azonos öltéstávolsággal, egyenes lyuksorba öltve szabályos, mutatós lesz a varrás. Nemcsak új tárgyakat varrhatunk, hanem a régieket is felújíthatjuk, átalakíthatjuk.

Bőrvarráshoz való különleges tűzőgép feltehetően nincs a háztartásban, ezért a tárgyakat kézi tűzéssel varrjuk össze. En-

nek legegyszerűbb módja a két tűvel, két szál cérnával, egymással szemben öltögetve kialakított varrás. Ehhez a bőrt előre lyukasszuk ki, az öltések távolságának megfelelően. Varróárral még könnyebben dolgozunk: akkor a tűket nem kell teljes hosszukon átfűzni a bőrrétegeken. Az összeerősítendő széléket ragasszuk össze (ha szükséges, összeragasztás után a széléket igazítsuk egyenesre), majd deszka alátétlen árral lyukasszuk ki az öltések helyét (10).

A varróárra csévéljük cérnát, a szárat fűzzük át az első lyukon. A szál végét a tűzőgép hossz kétszeresére húzzuk ki (11). Ez a szál a varrás során az alsó szál szerepét tölti be. (A varrással tulajdonképpen a kétfonális gépi tűzőöltést „utánozzuk”.) A varróárra csévéljünk a felső szál. A következő öltéshez az árat szűrjük a második lyukba. Hegyét annyira dugjuk az anyagba, hogy a másik oldalra kb. 2 cm-nyire álljon ki (12). Húzzuk a szárat kissé magunk felé, majd az alsó szálnak kihúzott cérnát fűzzük át az ár alatt (13). Ezzel kialakítottuk az első öltést. Kis gyakorlás után a munka gyorsan halad, s az öltések azonos feszességűek, egyformák lesznek. A következő öltés ugyanúgy készül, mint az előző (14).

Szegédeszköz nélkül is készíthetünk kézi tűzést. Egy nagyobb méretű varrótübe fűzzük be az alsó szálat, akkor azt könnyebb át dugni a felső szálból képzett hurkon. A kész varrás végét úgy tisztázzuk el, hogy 2-3 öltéssel visszafele is haladjunk (15). Ugyanúgy dolgozunk, mint előzőleg; az árat a meglévő öltés mellett dugjuk át, az alsó szálat pedig szorosan meghúzával bújtaszuk át az ár hegyes és a felső szál között.

Szalagparketta

Az újonnan épült vagy bővített házban, a felújított lakásban a kőművesmunkák elvégzése után is sok még a tennivaló. Hogy az épületből otthon, a sima falakból lakás legyen, berendezés előtt festeni, mázolni, tapétázni stb. szükséges. Ekkor kell elvégezni a helyiségek padlózatának burkolását is. Bár ez a munka viszonylag bonyolult, gyakorlatot és megfelelő felszerelést igényel, most olyan anyagot mutatunk be olvasóinknak, amelynek felhasználásával szakértelem nélkül is boldogulhatnak.

Míg a különféle padlóburkoló anyagok (hajópadló, svédpadló, szegezett parketta, mozaik parketta stb.) fektetése előtt szigetelő feltöltést (homok, salak, kőzetgyapot paplan), párnafákat, vakpadlót stb. fektetnek a födémre, az itt bemutatott BEFAG márkajelű szalagparkettával való burkolás előtt ezek a műveletek elmaradnak. S mivel a szalagparketta paneljei igen egyszerű módon (csap-horony illesztéssel) kapcsolhatók össze az aljzaton, a munka saját kezűleg, szakértelem nélkül elvégezhető. (A szalagparkettát a Balatonfelvidéki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság gyártja, a Tüzép telepeken kapható.)

Sima aljzat

A szalagparketta bármilyen szilárd, száraz, tiszta és vízszintes aljzatra fektethető. Mind az előregyártott födémpanelre, betonra, vagy egyéb hidegpadló burkolatra, mind

a régi, kopott, de nem korhadt, ép hajópadlóra, parkettára minden különösebb előkészület nélkül fektethető.

Új épületben vagy frissen betonozott helyiségben várjunk 1—2 hónapot a parkettázással, s a paneleket csak teljesen száraz, szilárd aljzatra helyezzük. Hidegpadló burkolatra parkettázás előtt fektessünk zajcsökkentő-páragátló alátétet (pl. 3 mm vastag tűzött kendermezt, egyrétegű hullámpapírt stb.). Az alátétet faltól-falig, párhuzamos sávokban, a széleket egymás mellé illesztve helyezzük az aljzatra. (Az alátétsávok fektetésének irányára merőlegesen rakjuk le majd a paneleket.) Közben ügyeljünk arra, hogy a felület sík maradjon.

Hajópadlóra, régebbi parkettára, szőnyegpadlóra nem kell alátét. De a régi hajópadlóból esetleg kiálló szegeket üssük be mélyen a fába, egy lyukasztó segítségével. Ha pedig mozognának a deszkák, s a szegeket könnyedén ki lehet húzni, a padló deszkáit új szegekkel rögzítsük a párnafákhoz. Az egyébként szilárd, nem mozgó padlóra ezután már közvetlenül fektethetünk parkettát. Ragasztás mellett (vagy helyett) a paneleket bognárfejú szegekkel is rögzíthetjük. Akkor a szegeket a panel csaprészeinek tövével, lyukasztó segítségével kissé ferdén, mélyen üssük a fába.

A szalagparketta panel

Három réteg alkotja az egyenként 3000×137 mm-es, 15 mm vastag paneleket (1). A szalagparketta felső rétege (a járófelület) tölgy, kő-

ris, bükk vagy cserfából készül, kemény és kopásálló. A közbülső és az alsó réteg puhafa. A panel színlapját alkotó falapok hézagmentesen illesztettek, egy-egy panelt két egymás melletti falapsor alkot. Azért is lehet rövid idő (egy nap) alatt készre parkettázni egy közepes méretű helyiséget a szalagparkettával, mert felületét kezelni már nem kell, teljesen simára csiszoltan, készre lakkozottan árusítják.

Az egyes parketta paneleket csap-horony kötéssel, szorosan kell egymás mellé fektetni. Ha gondosan helyükre ütjük a csapokat, az illesztés vonalát alig lehet megkülönböztetni az eredeti, gyári illesztéstől, a burkolaton nem lesz hézag (4).

A munkához fűrész, kb. 30 dkg-os kalapács, faráspoly, csiszolóvászón, fészítővas, összeütőfa, 1—1,5 cm vastag keményfa ékek, ragasztó (pl. Palmafluid 1305, Mozaik) szükséges. A panelek méretre vágásához szilárd bak, állvány vagy kisméretű asztalka a célszerű. A méréshez, jelöléshez mérőszalagot, acélderékszöveget, ceruzát használjunk.

A szegélyléceket a parketta vásárlásának helyén kaphatjuk meg. Hozzá 3×40 mm-es bognárfejú szegeket vegyünk.

A helyiség alapterületének lemérése után a panelek mérete alapján kiszámítható a burkoláshoz szükséges parketta mennyisége. (A parketta paneleket tízesével csomagolják, egy-egy köteg 4,11 m² felület burkolására elég. A köteg súlya kb. 40 kg.)

fektetés

A parkettázás

A panelek lerakása előtt a helyiségben minden más munkát fejezünk be. A parkettázást az üvegezés, a festés, a mázolás, a tapétázás stb. után végezzük. A fektetést a helyiség bejáratától legtávolabb eső falnál kezdjük. Az első parketta panelt (az alátétre, vagy a meglévő padló deszkáira merőlegesen) tegyük le, hornyos oldalával a fal felé, attól 1–1,5 cm távolságra. A fal mellé fektetett panel és a fal közé kb. fél méterenként üssünk egy-egy faéket (hátsó színes borítónkon látható). Hosszirányú toldás a helyiség méretének függvényében szükséges.

Ritka a pontosan hárommal osztható hosszúságú szoba, ezért csaknem biztos, hogy a paneleket darabolni kell. Fél méternél kisebb darabokkal is kezdhünk új sort, de lehetőleg több, azonos hosszúságú „maradék” ne kerüljön egymás mellé. Mindegyik panel széle és egyik vége hornyos, a másik csappal ellátott. A fűrészsel levágott vég mindig a falhoz kerüljön. Így a toldandó (csatlakoztatandó) csapos rész alulra, felénk kerül, a következő darab hornyos vége ahhoz illeszthető. Így teljesen hézagmentes lesz a burkolat, s mindig „gyárilag” megmunkált csap és hornyos kapcsolódik egymásba. A parkettázás csaknem hulladék nélkül végezhető.

Hosszirányú toldáskor először a méretre fűrészelt befejező darab toldásra kerülő végét illesszük az előző végéhez, majd fokozatosan üssük a helyére. A végek csapja rétegelt lemez csik, egy daraból áll, ezért

könyven beüthető. Ha toldáskor a panel beszorul a hornyba, azt már nehéz elmozdítani, odébb csúsztatni. Mielőtt a darabokat összeüjtjük, a hornyot, ill. a csapot kenjük be vékonyan ragasztóval.

A következő sort az előzőhöz hasonlóan szabjuk le. Előre nem tanácsos több darabot méretre vágni, esetleg a lefűrészelt paneleket össze is keverhetjük. De egyszerűbb is, ha mindig az éppen szükséges méretűt „vágjuk be” a helyére. Mindegyik új sor hornyos oldalát kenjük be a ragasztóval (2). Túl sok ragasztó felesleges, csúfítja a felületet, akadályozza a táblák összezáródását. Helyezzük a lefektetett panel (3) csapos széléhez az ütőfát (közvetlenül az élhez támasztva) és enyhén addig ütögessük, amíg a rések összezáródnak (előlső színes borítónkon). Ha a panel helyére ütéskor ragasztó folyik a felületre, azt azonnal töröljük fel, enyhén nedves ruhával.

Valószínű, hogy az utolsó táblasornál a panelt hosszában is el kell fűrészelni. Ehhez lehetőleg barkácsgépre szerelt tárcsafűrész használjunk, akkor kevés fáradtsággal vághatjuk egyenesre a legszélső panelt. Mivel az utolsó táblasornál már nem marad hely az összeütőfa és a kalapács számára, a panelt ékkel feszítsük a fal melletti hézagból a helyére. A ragasztó kötéseig ne terheljük a parkettát (ez kb. 10 óra). A keményfa ékeket egy nap múlva szedjük ki. A szegélyécet (a sarkoknál ügyelve a 45 fokos csatlakoztatásra) bognárfejű szegekkel rögzítsük. A szegek beütéséhez lyukasztót használjunk, hogy a kalapáccsal ne sértsük meg a falat, ill. a lécsprofilját.

A parkettázás következtében természetesen megemelkedik a padló szintje. Mivel a szalagparketta vastagsága 15 mm, előfordulhat, hogy az ajtólapok aljából 1–2 cm-nyit le kell fűrészelni.

Hasznos tanácsok

Nedves helyen, huzamosabb ideig tárolt és azonnal lefektetett szalagparketta teljes száradás után megváltoztathatja a méretét, a táblák összeszáradva megnyílhatnak. Hogy ezt elkerüljük, a lefektetendő paneleket (különösen ha a burkolandó helyiség nagy alapterületű és a néhány tized mm-es méretváltozások összedóznak) legalább egy hétig tartsuk száraz helyen. Ha mégis bekövetkeznék a panelek összeszáradása, kézi finomcsiszolással és újralakkozással kijavítható a hiba. Szállításkor, tároláskor hajlító igénybevételnek ne tegyük ki az egyes paneleket.

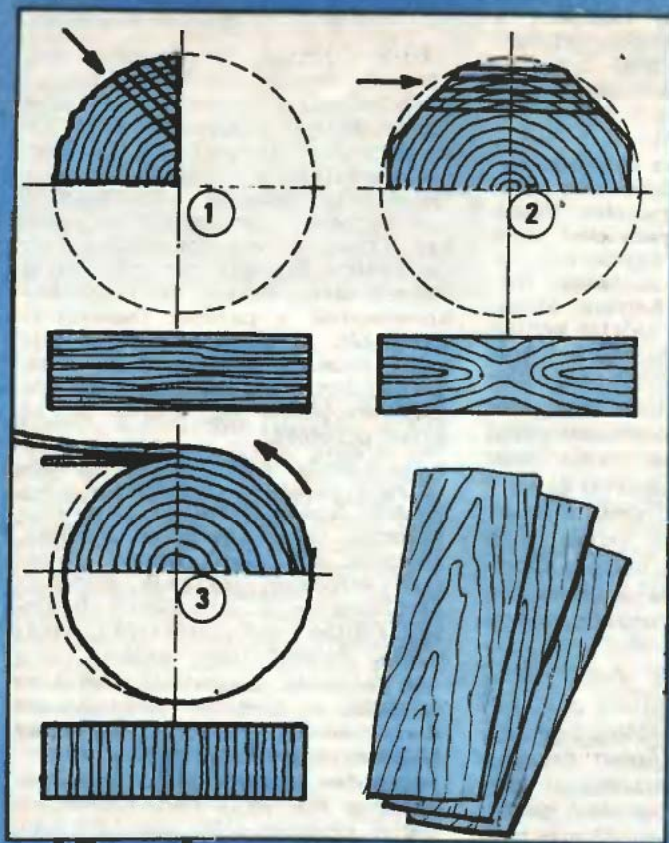
Ha a szoba falának síkjai egymásra nem pontosan merőlegesek — a későbbi berendezésre gondolva — a bútornal takart helyekre (fekhely, szekrény stb. alatt) ferdén lefűrészelt csikokkal igazítsuk pontosan derékszögűre a burkolandó felületet. Ezután már derékszögű vágásokkal dolgozhatunk tovább.

A fal mellé beszorított ékeket ne felejtsük el kiszedni. Mert ha ott maradnának, később a nedvesség hatására a parketta ugyanúgy felpuposodna, mintha pontosan és szorosan a fal mellé fektettük volna.

Az erősen igénybevett panelparkettát tanácsos használatba vétel előtt két rétegben lelakkozni. (A parketta felülete szinte „tükrösima”, arról mindenféle szennyeződés — még a festés, mázolás festékcseppei is — nyomtalanul letisztogathatók.) A lakkozás ott ajánlatos, ahol naponta többször is felmossák, gyakran feltörlik nedves ruhával. Egyébként átlagos igénybevétel esetén (különösen ha a közlekedő sávokat szőnyeg is takarja) elegendő a parkettát 6–8 évenként felújítani. Ha a felület lakkrétege megkopott, a csiszolást csak finom szemcséjű csiszolópapírral végezzük, mert a durva szemcsés túlságosan elvékonyítaná a járófelületet.

-t-é

Ádám és Zoli „papa” között afféle mester-inas kapcsolat alakult ki, amelyben az apósáék hétvégi háza tanműhelyként is hasznosnak bizonyult. Zoli „papa” rajzokon magyarázta el – sok más mellett – a fa titkait is. Például, hogy a „radiálkvadrát” fűrészelés (1) adja az egyenes erezetű deszkákat. – a „prizmavágás” (2) mintásabb erezetet ad, – s hogy a furnérokat többnyire késsel, hámozással állítják elő (3).

A „GYAKORLATI OKTATÁST” AZ ELŐRAJZOLÁSNAI KEZDTÉK.

INKÁBB KÉTSZER MÉRNI, MINT A VÉGÉN SÍRNI... (A MÉREGTŐL)

Az új lakók titka 8.

A LAZÁN FOGOTT FA TÁNCRA PERDÜL...

NAGYOBB MUNKÁHOZ MEGFELELŐ HELY KELL!

A KEZDŐ A „KEZES” SZERSZÁMOKKAL KEZDJE.

Fürdéshez, ápoláshoz

Csavarmentes „nővérke”

■ Bár a rokkantak éve már elmúlt, a rászorulókat, a betegek segítségét továbbra is kötelességünknek érezzük. Ebben az évben ugyanúgy mint az előzőben és a következőkben, ismertetünk olyan szerkezeteket, berendezéseket, melyekre talán csak keveseknek van szükségük. Viszont az ő támogatásuk mindannyiunk közös feladata.

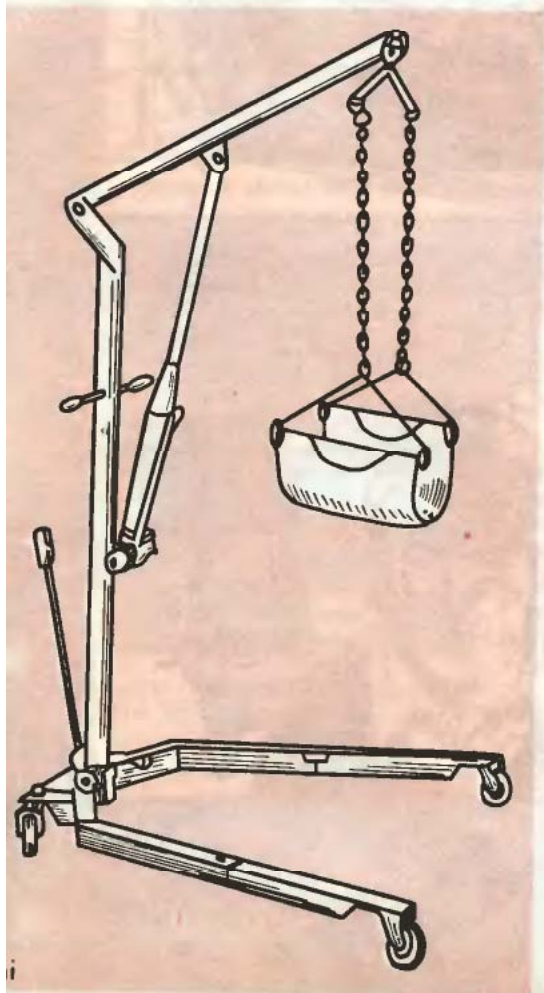
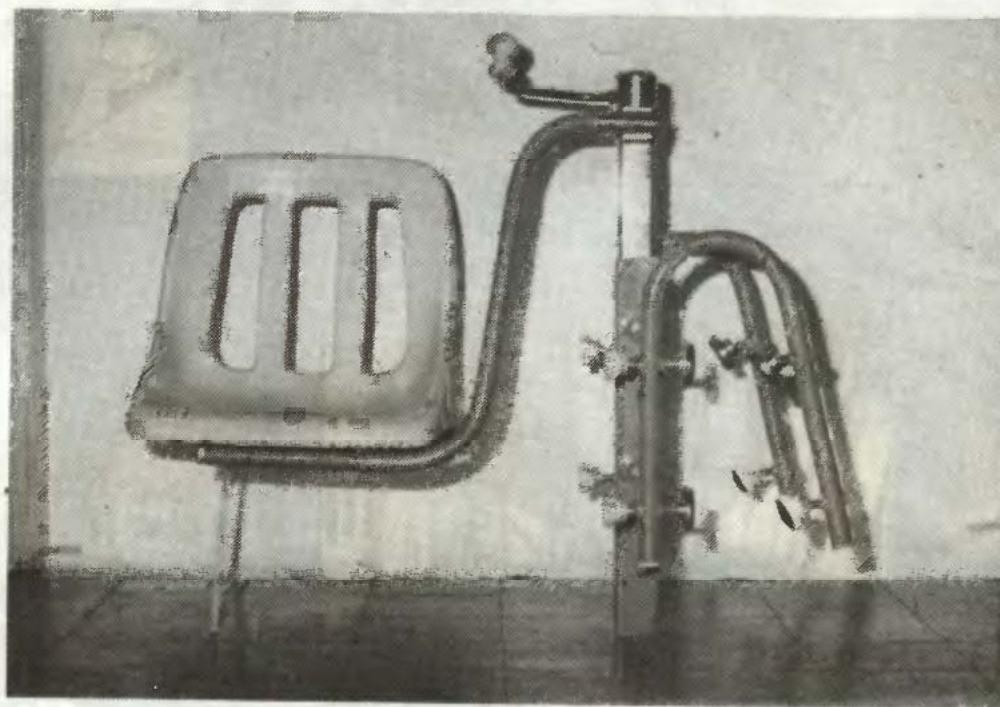
Az „Alkotó Ifjúság” mozgalom keretein belül is foglalkoztak a rokkantakat és betegeket segítő szerkezetek tervezésével és készítésével. Közvetítésükkel jutott el hozzánk a hír, amely szerint a szombathelyi „Berzsenyi Dániel” Ipari Szakmunkásképző Intézet tanműhelyében Horváth Dezső tanár vezetésével kidolgoztak és megvalósítottak két betegemelő szerkezetet. Azok lényegéről tájékoztatjuk most olvasóinkat.

A betegek, idősök, mozgássérültek számára az egyik legnehezebb feladat a tisztálkodás. Ezen kíván könnyíteni a Humaniter nevet kapott emelőszerkezet. Kétféle kivitelben készül; beépített fürdőkádakra csavarokkal megfeszített tapadókorongokkal rögzíthető a 405 TK jelű változat (1), míg egyéb fürdő-

kádak mellé a 405 TO (2) a padlózatra rögzíthető. A kád mellé leeresztett ülőke a beteggel együtt a fürdőkád pereme fölé emelhető, majd a felső helyzetben 180 fokkal elfordítva a beteg az ülőkével együtt a fürdővízbe engedhető. Az emelőt a segítő, vagy akár maga a beteg is működtetheti. Használaton kívül a fürdést könnyítő emelő egyszerűen leszerelhető a kád oldaláról. Gyakori használat esetén elegendő csupán a széktartó csővázat lecsavarozni.

Elsősorban a kórházak, szanatóriumok, szociális otthonok számára szánták a lényegesen magasabbra (kb. 2 m) is emelni képes hidraulikus betegemelő szerkezetet (3), amely szállításra is alkalmas. A tavaszi BNV „Alkotó Ifjúság” kiállításán is bemutatott hasznos segédeszközöket a szombathelyi iskola tanműhelyében készítik (Szombathely, Petőfi S. u. 1. 9701 Pf. 114) és a szombathelyi Ezeremester boltban vásárolhatók meg.

P. J.

• Sok helyütt még a csapadékos, hideg idő beállta előtt tető alá kerül a családi vagy társasház. Többnyire a vakolást is elvégzik. Utána az építők elsősorban a belső helyiségek rendbehozására törekszenek, hogy mielőbb beköltözhesen a család. A nagy öröm közepette azonban sokan megfeledkeznek a ház „ruhájáról”, a külső felületek festéséről. Vagy legalább is elodázzák, amihez a pénztárca megcsappanása is hozzájárul. Pedig még a jó időben célszerű elvégezni a festést mind a házban belül, mind kívülről. Ugyancsak ez idő tájt ajánlatos felújítani a régi, de már „megviselt” falfelületeket is. A festéshez az újabb, korszerű anyagokat és azok használatát ismertetjük.

Először alapozzuk

Mind az új vakolat festéséhez, mind a régi bevonat felújításához használjunk alapozó anyagot. Az megnöveli a fedőfesték élettartamát. A Cehalin K 330/003 műgyantabázisú oldószeres mélyalapozó. Színtelen, gyorsan szárad, a kezelt felület a mélyalapozás után is „lélegzik”. A Cehalin növeli a vakolat szilárdságát, elősegíti a diszperziós festékek jó tapadását. Főként a szívóhatású ásványi alapfelületeket kell az alapozóval előkészíteni a diszperziós festékekkel való festéshez. Alkalmazásával a mészkövakolat, a beton, a gipszvakolat szívóhatása csökkenthető, illetve a különböző felületek szívóhatása kiegyenlíthető.

A falfelület laza, málló részeit kaparókéssel vagy gyökérkefével távolítsuk el. A hiányzó részeket pótoljuk, majd száradás után portalanítsuk. A mélyalapozó azonnal felhasználható, de szükség szerint 1:1 arányban lakkbenzinnel hígítható. Fontos azonban, hogy a felület szívóképességét előzetesen ellenőrizzük. Mert a Cehalin akkor hatásos, ha teljesen beszívódik az anyagba és nem képez fényes filmet. A fényesen maradt részeket lakkbenzinnel kell mattítani. Az alapozót korongecsettel kenjük fel, s célszerű másnap reggel mindjárt elkezdni a fedőfestést. Egy m²-re 6—12 kg-ot számítsunk. Ára 5 l-es kannában 194,— Ft.

Fedőfestés

Alapozás után következhet a ház „ruhájának” elkészítése, a festés. Ehhez sokféle anyag közül választhatunk az sk. kivitelezők. Elsősorban a korszerű, vizes diszperziós, fényálló anyagokat tartalmazó Modakril homlokzat- és falfestéket ajánljuk, annak ellenére, hogy nem túl olcsó (5 l-es kannában 826,— Ft.). Pontosabban épülethomlokzatok, egyéb falak, továbbá cement, azbesztcement (eternit) és gipsz fe-

lületek bevonására alkalmas. Töltő és fedőképessége kiváló. Rugalmas, az alaphoz jól tapadó réteget képez. Bevonata páraáteresztő, egyben időjárásálló. Nem kell több réteget felkenni, a szükséges „vastagság” egyszerre is felhordható. Ecsettel és hengerrel egyaránt felkenhető, s utána tetszés szerint korongecsettel, „tupfolással” mintázható.

A Modakril használatához az új, festetlen felületet portalanítani kell. (Ajánlatos a már említett mélyalapozó alkalmazása.) Régi felületek festése előtt — a gondos előkészítés után — feltétlenül célszerű a Cehalinos alapozás. Mint említettük, egy réteg is elegendő, de aki még jobb felületet akar, két réteget kenjen fel, az első 5%, a másodikat 3%-nyi vízzel hígítsa. (Anyagszükséglet: 800—1000 g/m².) Száradás után a bevonat vízálló. Munka után a szerszámokat vízzel azonnal tisztítsuk meg, mert később a festék csak agresszív oldószerekkel vagy nitrohígítóval távolítható el. (A Modakril [abban az időben kapható] színkáláját lapunk 1982/7. számának műszaki poszterén mutattuk be.)

Ugyancsak kiváló, homlokzat és egyéb falfelület bevonására alkalmas a már alapozóként említett anyag változata, a Cehalin 66. Kaucsukzerű műgyanta alapú, fényálló anyagokat tartalmazó, licenc alapján gyártott festék. Kül- és beltéri beton-, cement-, azbesztcement- és mészhabarc felületek bevonására egyaránt alkalmas. Előnyösen használható régi épületek homlokzatának felújítására. Kötőanyag nem szappanosodik el. Jelentős előnye, hogy nem fagyveszélyes, így alacsony (0 Celsius fok körüli) hőmérsékleten is felhordható. A bevonat jól tapad, rendkívül tartós, fény- és időjárásálló, páraáteresztő tulajdonságú, öntisztító. A Cehalin 66 a cikk írásakor (1982. jún.) fehér, szürke, barna, vörös, okker, krém, zöld, kék és háromféle árnyalatú drapp színben kapható.

A Cehalin 66 használata előtt a laza, pergő vagy tönkrement mészréteget, festékmaradványokat kaparással el kell távolítani. A vakolathibák kijávítása után a portalanítás következék. Célszerű a mélyalapozó alkalmazása is, főként ha a felület szívóhatása elég nagy. A Cehalin 66 korongecsettel, kefével, báránygyapjú borítású hengerrel és szóróberendezéssel hordható fel, két rétegben. Az első réteget hígítás nélkül, a másodikat 10% lakkbenzinnel hígítva vigyük a felületre. A két réteg felkenése között hagyjunk 12 óra száradási időt. (Anyagszükséglet alapozott felületen 300—400 g/m².) A festés befejeztével a munkaeszközök lakkbenzinnel tisztíthatók.

Homlokzat- védő kozmetikum

Színesre az eternitet!

Korábban az azbesztcement termékeket (a közismert eternitet) majdnem kizárólag tetőfedésre és szennyvíz elvezetésére használták. Napjainkban azonban sok helyütt láthatjuk az eternitet homlokzatbevonatként, esővíz csatornaként, garázsfal borítójaként, asztal és szék lapjaként stb. Habár most már gyártanak színes eternitet, mégis sokan használják a hagyományos szürkét és ilyenek a régié is. Ezért kezdték el az Azbesztcement festék gyártását, tízféle színben. Az új festék akrilát kopolimer vizes diszperzió kötőanyagú, fény- és lúgálló. Az eterniten kívül alkalmas még cementkötésű faforgácslap (BETONYP) felületek festésére is (8 l ára 1940,— Ft).

Az Azbesztcement festék jól terül, jó a fedőképessége, gyorsan szárad. Jó minőségű azbesztcement lapok esetén elegendő az egyrétegű bevonat is. Az egyenes fényességű, foltosodás mentes felület elérése végett célszerű két vékonyabb réteg felfestése. Két réteg között elegendő az egy órányi száradási idő. A festék portól és olajtól megtisztított felületre hordható fel ecseteléssel, szórással vagy hengerléssel. Szóráshoz kb. 20%-nyi víz hozzákeverésével állítható be a megfelelő festéksűrűség. (Anyagszükséglet: 160 g/m².) A szerszámok, edények közvetlenül a használat után vízzel tisztíthatók, később már csak erős (agresszív) oldószerekkel.

—d—

A panelek

Evekgig tartó takarékoskodás előzi meg a várvárt új otthonba költözést. A lömeges igényeket kielégítő házigyári lakások azonban csak akkor okoznak igazán örömet a benne lakóknak, ha a lakás adottságait elfogadják, előnyeit felfedezve megtanulnak kényelmesen lakni panelházban levő otthonukban.

Az Ezeremester Kiskönyvtár most megjelent 20. kötete a házigyári lakások berendezéséhez, a helyiségek célszerű kihasználásához ad hasznos tanácsokat. A kötetben szereplő ötletek között a leendő lakók ugyanúgy találhatnak megvalósításra érdemeset, mint a már évek óta panelházban élők. Nemcsak a bútorok elrendezéséhez, a készen vásárolt szekrénysor, ülögarnitúra stb. kiegészítéséhez, hanem a fal- és a padlóburkolat eséréjéhez, felújításához, a vízvezeték szereléséhez, a barakcsműhely berendezéséhez is található ötletek, ismertetések az új EMKK kötetben. A házigyári lakás alapterülete, elrendezése adott, a benne lakók feladata, hogy az üres falak között valódi, a család igényeihez alkalmazkodó otthon teremtsenek. A panelházban lakóknak adunk néhány tanácsot cikkünkben, amelyek nem fértek a 20. kötetbe.

Házak, lakások

A házigyári lakások minőségileg másak, mint a hagyományos épületek. Ez nemcsak azt jelenti, hogy a kőművesnek a falazás helyett el kellett sajátítani a szerelési technológia csinját-binját, hanem azt is, hogy az ilyen épületben élő embereknek meg kell tanulniuk saját lakásuk szerkezetét. Például azt, hogy az új anyag (vasbeton) a szerelési mód, a speciális szerelvények, illetve a teljes gépészeti kialakítás milyen igényeket támaszt a lakóval szemben.

Minden nagyobb tárgyhoz (televízió, mosógép) adnak használati utasítást, csak pont a lakáshoz — ami az ember tényleges élettere — nincs olyan melléklet, amit fel lehet használni az otthon kialakításánál. Hiszen a házigyári lakásban lakó nem tudja, hogy a tv készüléket csak a központi antenna csatlakozójáról és csak az ahhoz való hosszúságú vezetékkel lehet használni. Mert ha azt megtoldja, elhangolja a rendszert, s tönkreteszi az egész ház lakóinak vételét.

A házigyárak által készített huszonegynéhány féle lakás tulajdonképpen csak építészeti, lakásalaprajz szempontjából tér el egymástól. Épületgépészeti vonatkozásban csak minimálisak az eltérések. Például a hideg-meleg vízvezetékek, a csatorna stb. szerelőaknában elhelyezve vagy térelemes szerelési móddal és különálló szerelőaknával kerülnek az épületbe.

Függőleges akna

A szerelőakna nem más, mint az épület szerkezete által vasbeton falakkal két, vagy három oldalról elhatárolt tér. Lakásonként egymással a födémeken kihagyott nyílások kötik össze. Ebbe a térbe a helyszínen kerülnek elhelyezésre a különböző vezetékrendszerek, majd a szerelés befejezése után a nyitott oldalt bontható módon dekorittal vagy ajtóval lezárják.

A szerelőaknás rendszernél általában a lakás belsejéből lehetséges a hibás rész javítása, de van olyan típus is, ahol a szerelőakna a folyosó felől bontható. Ebben az esetben a falburkolatot ajtótor helyettesíti. Ennek hallatlan előnye, hogy vezetékhiba esetén a javítások a lakók háborgatása nélkül végezhetők el.

A rajzon látható lakás szerelőaknája bentről, a lakás felől érhető el. A W. C.-helyiség hátsó részéből láthatóan leválasztottak egy 60 cm-es részt. Az a szerelőakna, amelynek burkolata a W. C.-helyiség hátsó fala. A szerelőaknában elhelyezett vezeték részére a födémeken megfelelő nyílásokat hagynak. Az akna hátsó részében vannak a szellőző vezeték. A födémeken szellőző vezeték előtt kihagyott három nyíláson halad a hideg-, a meleg-, a cirkulációs- és elől, közepén pedig a lefolyó vezeték.

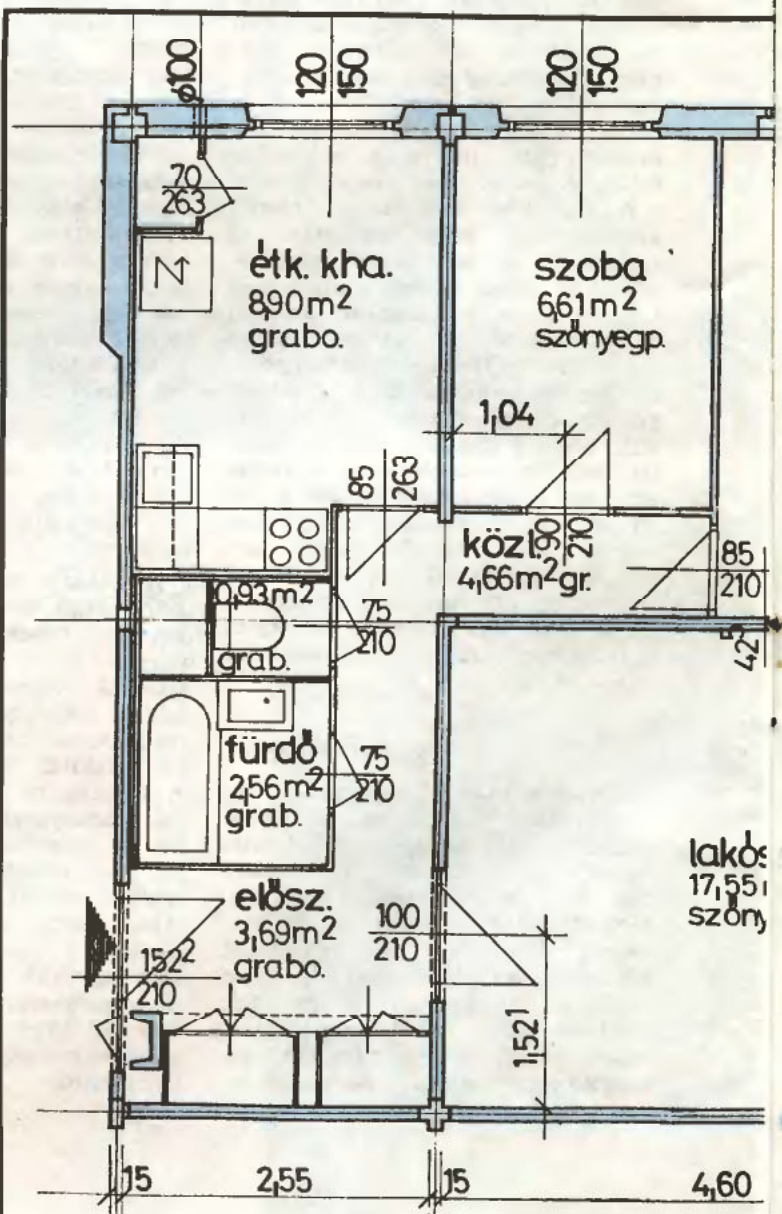
Az akna jobb oldalán van a hidegvíz felszálló vezeték. Arról szintenként kötik le a mosdó és a mosogató csatlakozókat, feljebb van a W. C.-tartály csatlakozása. Az akna bal oldalán halad a melegvíz felszálló vezeték (az ágvezeték leágazásával), míg előtte az aknán halad át a cirkulációs vezeték. A felszálló vezeték

bilinccsel rögzítik az oldalfalhoz. A födémeken levő nyílásokat a szerelés befejezése után betonozzák.

A szerelőaknás szerelési mód fejlettebb változata az UNIMAG elnevezésű, előregyártott vizes-blokk. Ez lényegében egy könnyű acélszerkezetű vizes-blokk, amelyre a szerelőaknába kerülő összes előre gyártott vezeték már a gyárban felszerelik. Egy elemként szállítják a helyszínre és úgy helyezik el a szerelőaknában. A födémeken minden vezeték részére csak egy nyílás van, és afölé, illetve abba helyezik el a tartószerkezetet és feszítik be a két födém közé. A födémek az UNIMAG-on levő acéllemezekkel zárhatók le.

Egy egységben

A térelemes szerelési mód a szerelőaknánál fejlettebb változat. A térelem nem egyéb, mint a fürdőszoba és W. C. + szerelőakna együttese, egy egységbe összerakva. A térelembe beépítésre kerül a hideg-meleg víz felszállóvezetékek egy része, ágvezetékek, lefolyóvezetékek, szellőző vezeték, sőt még a fűtési vezeték-

„Hétvégi” piktoroknak

Sokan festegetnek szabad idejükben. Alkotásaikkal maguknak, családtagjaiknak, barátaiknak szereznek örömet. Ehhez a tevékenységhez nemcsak kedv és tehetség, hanem megfelelő felszerelés is szükséges. A vásznon és a festékeken kívül a hobbiból, amatőrként festőknek is szükségük van festőállványra. Nyugodt, csendes kis „műtermet” alakíthatunk ki a szoba egyik sarkában felállított festőállvánnyal.

Színes képeinken és rajzunkon saját munkával elkészíthető állványt mutatunk be, melyet a szabadban is elhelyezhetünk. Az állványra támasztott, kifeszített vásznat rögzíthetjük, az állvány magasságát tetszőlegesre állíthatjuk, s a polcon festőleceket, ecseteket és egyéb kellékeket tárolhatunk. (Használaton kívül a polcon pl. virágokat, dísz tárgyakat, az állványon kész képeket

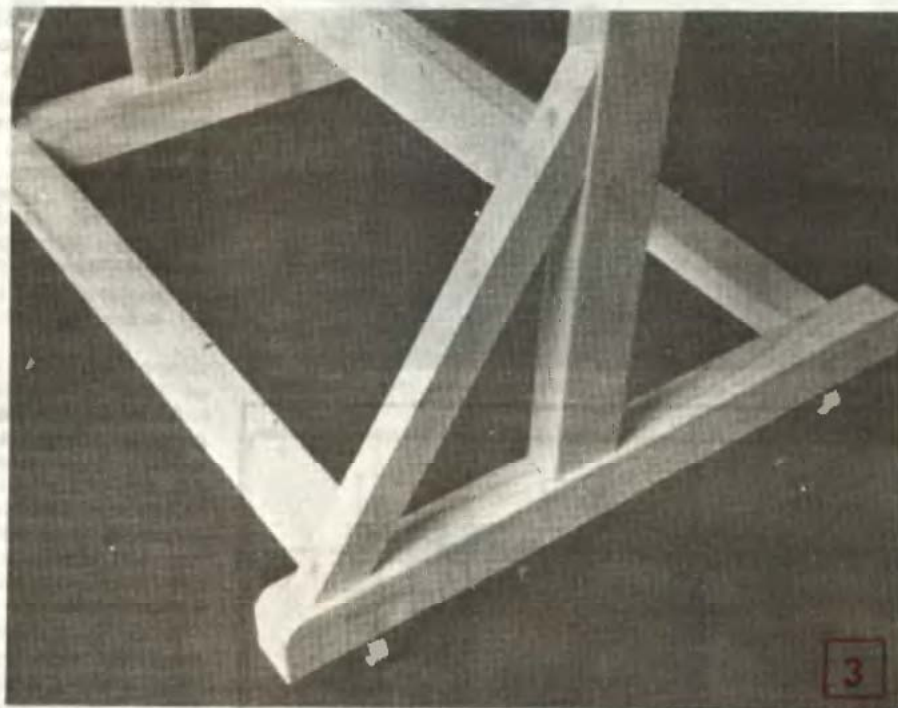
1 db $58 \times 6 \times 2,5$ (I), és 2 db $28 \times 6 \times 2,5$ cm-es (J) — darabból áll. A képtámasz közepén húzódik a keretbe merőlegesen beerősített, $140 \times 8 \times 2,5$ cm-es hornyolt léce (G). A hornyokban fel-le mozgatható-csúsztatható a $13 \times 6 \times 4$ cm-es fahasábból (O) és két $6 \times 2,5 \times 2$ cm-es L profilból (P) kialakított rögzítő idom.

A keret alá szerelt polc két oldallapja (L) $15 \times 12 \times 2$ cm-es. Az alsó és a felső lap (K) azonos méretű, $90 \times 12 \times 2$ cm-es. (Desz-

erősítendő „lábakba”). a polcos keret középső hornyos lécebe vágjunk 1 cm mély és 1 cm széles hornyot a fűrőgéphez fogott maróval (I).

A talphoz csapozandó lábakra úgy munkáljuk a hornyot, hogy mögötte legyen elég hely a vízszintes lécek T-kötésének

Folytatás a 31. oldalon

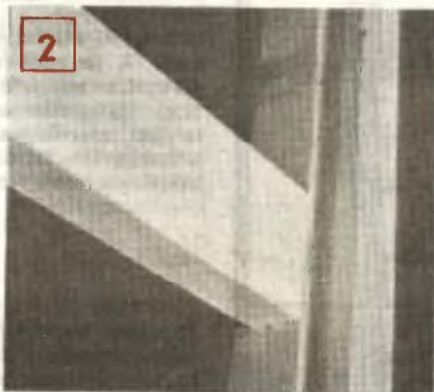
tarthatunk.) Lehetőleg úgy helyezzük el, hogy a festendő motívum vagy tárgy a legkedvezőbb megvilágításba kerüljön. Az állvány talpára szerelt görgők lehetővé teszik a kedvező beállítást.

Símára gyalult, szép erezetű, hibátlan fenyőfa lécekből készíthetjük el az állványt. A munkához asztalos kéziszerszámokon kívül állványra szerelhető fűrőpisztolyra, fűrőóra, horonymaró szerszámra lesz szükség.

Lécekből, csapozással

A festőállvány két fő részből áll: a hátsó, keret alakú, talpra szerelt tartóból és az arra erősíthető, állítható magasságú polcos képtámaszból.

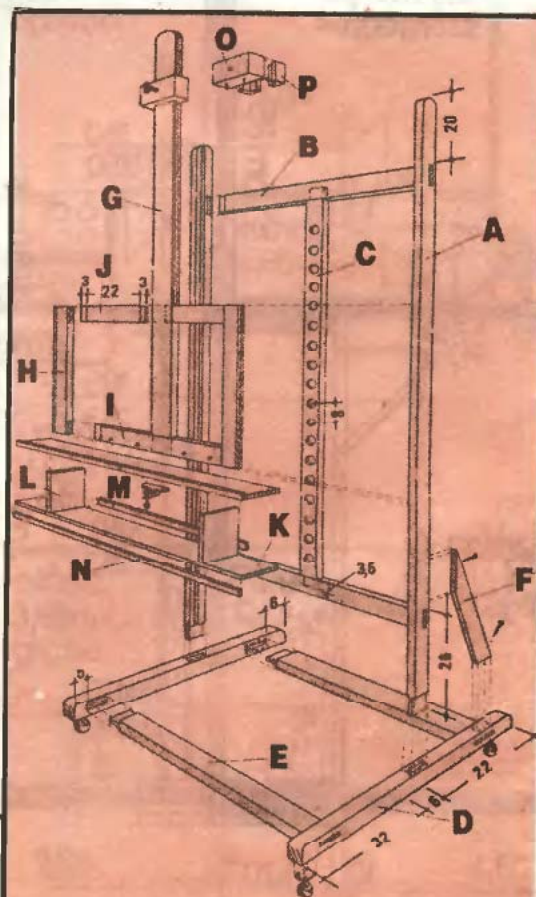
A tartóállványt két, $170 \times 6 \times 3$ cm-es függőleges (A) és az azokat összefogó $68 \times 6 \times 2,5$ cm-es vízszintes darabokból (B), a tartó közepén húzódó $119 \times 6 \times 2,5$ cm-es lyuggatott lécből állíthatjuk össze. A keret talpát 2 db $60 \times 6 \times 4$ (D) és 2 db $69 \times 5 \times 3$ cm-es lécdarab (E) alkotja. Az elemek a többi darabhoz hasonlóan T-kötéssel kapcsolódnak egymáshoz. A talpat és a tartót a csapozáson kívül a hátsó oldalon felcsavarozott $40 \times 4 \times 2$ cm-es ferde léce (F) is megerősíti. Az állítható magasságú képtámasz ugyancsak keret alakú, három különböző méretű — 2 db $50 \times 6 \times 2,5$ (H),

ka helyett rétegelt lemezből, vagy furnérozott pozdorjalapból is kifűrészeltetjük a polcokat.) Elülső élüket $90 \times 2,5 \times 1$ cm-es takarólecekkal (N) boríthatjuk. Az alsó polclap hátulsó élére ragasztott és csavarozott vezetőléce (M) a tartókeret hornyáiban csúszik ugyanúgy, mint a képtámasztó keret csapós oldalai.

Ragasztott csapkötések

Az állvány készítését a méretre gyalult lécek levágásával kezdjük. Az alkatrészeket úgy rendezzük el, hogy egy-egy részegység darabjai egy helyen legyenek. A tartó két hosszanti lécebe (a talpkeretbe

Csempe tárlat

Műszaki poszterünk ezúttal is „színes” témával kapcsolatos: az országban fellelhető csempe és padlókerámia választékból adunk ízelítőt. Színes oldalpárunk persze igencsak kevés arra, hogy valamennyi színt és mintát bemutassunk, nem beszélve a több csempéből kirakható alakzatokról. Ezért inkább arra törekedtünk, hogy műszaki poszterünkön a csempék formai variációit, a felrakás különböző lehetőségeit, s a szükséges eszközöket, valamint a több darabból kialakítható mintázatokat mutassuk be.

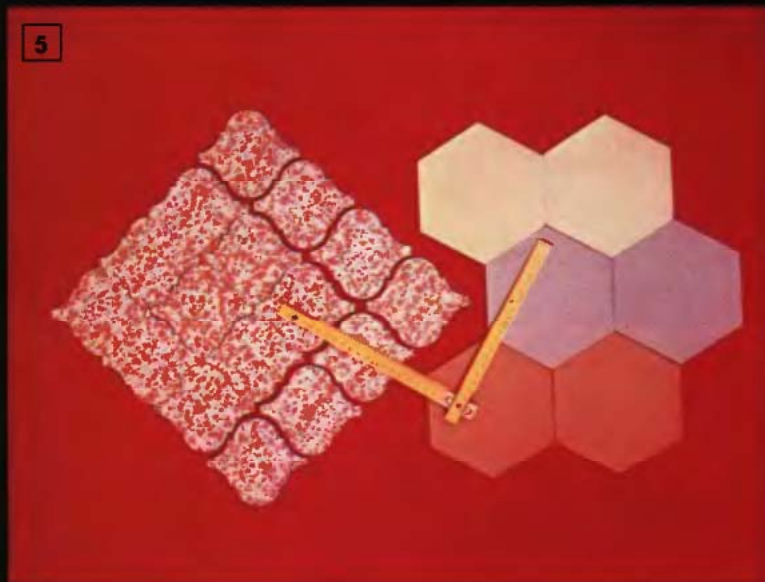
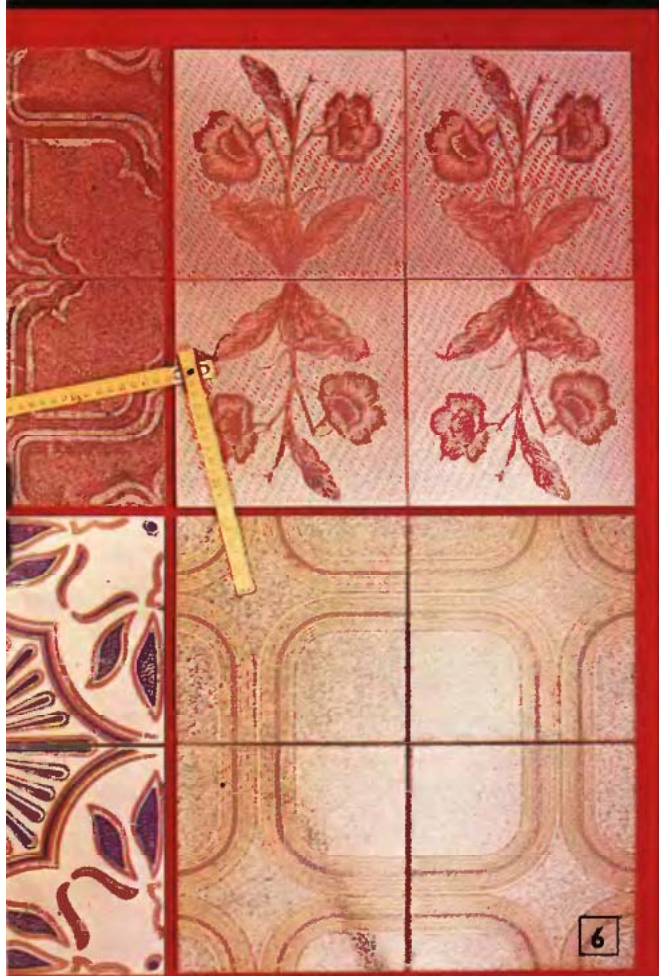
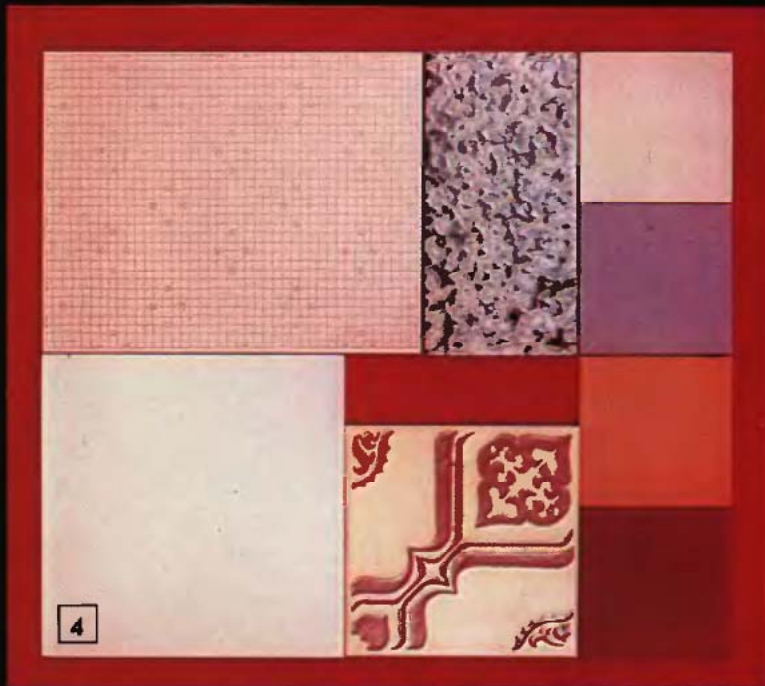
Bal oldalt fent (1, 2) a négyzet alakú falicsempék felragasztásának két legelterjedtebb változata látható. A „hálóban” rakott csempék pontos méretűek, és egyformák legyenek. A pantatlan méretekből adódó eltérések kiegyenlítésére viszonylag nagyobb közt (luggát) kell hagynunk a csempék között. Kevésbé igényes megoldás a „kötés”, melynél a csempék méreteltérései nem olyan szembetűnőek, így akár nem is szükséges fugát hagynunk.

A mintás falicsempék rendszerint csak „hálóban” rakhatók és a minták pontos illesztésére is figyelniük kell. A 3. és a 4. képen a teglalap formájú csempék és padlókerámia méretválasztékát mutatjuk be. A falicsempék nagyjából egységesen 15×15 cm-esek, padlókerámiából viszont több szabványos méret is kapható; a 10×10 cm-es mettlachin kívül 10×20, 15×15, 20×20 cm-es, sőt 25×20 cm-es darabok is. A falicsempék átlagos vastagsága négy, a padlóburkolóké 7–8 mm körüli.

Poszterünk jobb alsó sarkában (5) a nem teglalap alakú padlócsempékre mutatunk példákat. A bonyolultabb alakú (pl. az alsó, piskóta formájú) padlókerámia lerakását a szinoldalukra ragasztott papír segíti, mely egyenletes fuganagysággal nagyobb táblákra fogja össze a darabokat. A ragasztópapír a már leragasztott csempékről lemosható. Több darabból összeállítható mintás padlókerámia láthatók a középső-alsó (6) képen. Végül utolsó képünk a poszter bal alsó sarkában (7) a csempezés legszükségesebb szerszámait ábrázolja: vízszintmérő, függőcs, csempevágó, ecset, spatulya, csipőfogó, (harapőfogó vagy speciális csempecsipőfogó még jobb), mérőeszköz. Ezen a képen két nagyon fontos, de jelenleg nem kapható csempe is látható: az egy, illetve két szomszédos oldalán lekerekített zárócsempe. (A vásárláshoz néhány hasznos tanács a 27. oldalon található.)

MP 8

Az intarzia (más színű fából be-
rakott díszítés = faberakás) készí-
tés több évszázados mesterségét ma
már egyre kevesebben űzik. Pedig
ez a szép, szinte művészi foglalatos-
ság nem kíván túlságosan komoly
felszerelést, inkább türelmet és
ügyes kezet. Így akár egy lakótele-
pi lakás konyhájában is szébbnél
szébb intarzia képek készíthetők.
Cikkünkben e mesterség alapfogá-
sait igyekszünk bemutatni, hogy ha
ennek alapján olvasóink kedvet
kapnak az intarziás díszítéshez, tu-
dományukat már maguk fejlesz-
thessék tovább.

A legszükségesebb szerszámok:
egy nagyobb és egy kisebb vágókés
(pl. Stanley), fenőkő, egyenes vo-
nalzó, rajztábla és néhány pillanat-
szorító. A intarzia alapanyaga le-
hetőleg minél több fajtájú és színű,
0,5–0,8 mm vastag színfurnér,
melyből színes képünkön mutatunk
be egy viszonylag széles választékot.
Szerezzünk még be kevés rétegelt
lemezt és már kezdhjük is a mun-
kát.

PAJZTARZIA ISKOLA

Iskolamunka

Első „festményünkhöz” gyakorlás-
ként lehetőleg egyszerű rajzot vá-
lasszunk, melynek különböző színű
részeit éles kontúrvonalak határol-
ják el (pl. rajzfilmfigurák). Jó „is-
kolapélda” a képeinken látható kis-
kutya. Először vegyünk egy, a
leendő képnél 4–5 cm-rel nagyobb
fehér furnérlapot és indigóval má-
soljuk rá a rajz kontúrvonalait (1).
Ezután válasszuk ki az egyik kon-
túrvonalakkal körülhatárolt rajz-
részletet és kezünkre vigyázva, az
intarziaként függőlegesen tartva
vágjuk körül. Ez azt jelenti, hogy
először a kés hegyét a vonalon
lassan, finoman nyomva húzzuk
végig. Másodszor már jobban nyom-
juk rá a késünket. A harmadik hú-
zás eredményeként a darabnak már
ki kell esnie a vágatból (2). Az első
vágáskor ugyanis egy pályát hú-
zunk, a másodiknál a pályát kimé-
lyítjük, hogy a kés ne térhessen el a
vonaltól, míg a harmadik késhúzás-
sal a furnért teljes vastagságban át-
vágjuk.

Ha idáig eljutottunk, akkor fog-
junk egy sötétebb (pl. dió) furnérle-
mezt és azt úgy tegyük a lap alá,
hogy a kivágott részt teljesen ki-
töltse (3). A két lapot jól szorítsuk
le és az első kivágást követve a kés
hegyét vezessük végig az alsó fur-
néron. Ezután vegyük le a felső la-
pot és az előzőhöz hasonlóan még
kétszer húzzuk át a vágási vonalat.
A kiesett darabot illesszük a helyé-
re, majd fordítsuk meg a lapot
(természetesen óvatosan, hogy a
még csak szoruló lapocska ki ne
essen) és enyves oldalú papírral --

a hátlap felől — ragasszuk le. Ezután következhet a második szín, majd a harmadik, stb. Az alapműveletet mindaddig ismételjük, amíg az összes eltérő színű részletet megfelelő színű furnérral ki nem váltottuk.

Felragasztás

A vékony furnérpapírt igen sérülékeny, ezért nagyon óvatosan bánjunk vele. Legjobb, ha az egészet felragasztjuk egy rétegelt lemezre. Ennek vastagságát mindig a kép nagyságától függően határozzuk meg. Kisebb képekhez elegendő a vékonyabb (pl. egy 10×20 cm-eshez 4 mm vastag alaplemez), míg a nagyobbakhoz 10, sőt 20 mm vastagot is használhatunk.

A képnél kb. 2–2 cm-rel nagyobb rétegelt lemezt kenjük be hideg vagy meleg enyvvel, majd illesszük rá az intarzia lapot (a ragasztópapírral felfelé) és arra egy nagyobb méretű falapot. A ragasztó száradásáig a lapokat szorítsuk össze pillanatszorítókkal (4). Kisebb laphoz 4 db, míg nagyobbakhoz 6–10 pillanatszorító szükséges.

Csiszolás, lakkozás

A száradási idő eltelte után (2–5 óra) szedjük le a szorítókat és a ragasztópapírt távolítsuk el a felületről. Erre a célra egy 4–6 cm széles acéllapot (színlőpenge, ciling) használjunk. A lemezt óvatosan húzogassuk a felületen és mindig kissé ferdén tartssuk, nehogy feltépje a kis lapokat. Amikor a felületről már minden ragasztópapír eltűnt, akkor fogjunk kb. 280-as csiszolópapírt és a felületet átlósan csiszoljuk meg a szállal megegyezően és keresztbe, hogy azonos legyen a furnérpapírok vastagsága. A felület finomításához 400-as csiszolópapírt használjunk.

A rétegelt lemez lapot derékszögben vágjuk körbe, a vágási éleket csiszoljuk le, majd a képet Gemini vagy Nitrolakkal kenjük le. A lakkot ecsettel vagy szivaccsal vihetjük fel a felületre. Száradás után kissé csiszoljuk meg a képet és újból lakkozzuk át. Így szép fényes felületet kapunk (5). Végül az intarziakép hátoldalára szegeljünk akasztót és fel is függeszthetjük a falra. Ha nagyobb képet készítünk, akkor ragaszthatjuk a furnérral 20 mm vastag faforgács lapra is. De akkor a lap éleit Palma ragasztóval megkent élfóliával zárjuk le.

Leírásunk alapján reméljük sokan kedvet kapnak az intarziakészítéshez. A további biztatásra váróknak pedig javasoljuk, hogy látogassanak el a Nagytétényi Kastélymúzeumba, ahol régi mesterek munkáiban gyönyörködhetnek.

☆☆☆

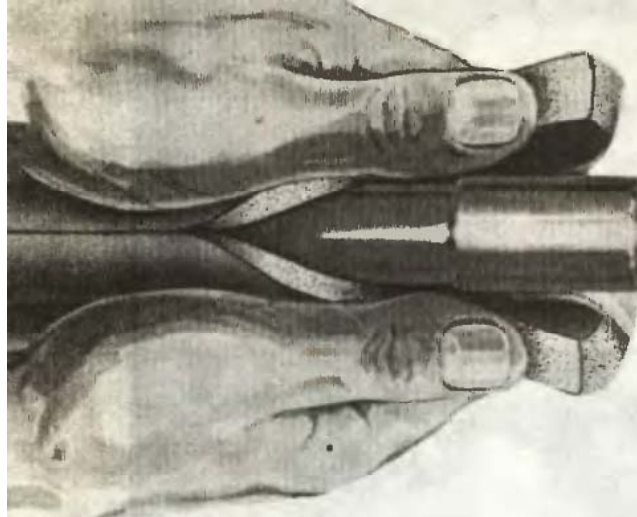
Szakál László

A színes képünkön látható furnérfajták

1. jávor	13–15. mahagóni	25. ceyloni mogoró	34. cseresznye	43. paldao	60. dió (festett)
2. kőris	16–17. dió	26. dió	35. dió	44. depál	61. limba
3. okumé	18. mahagóni	27. kőris	36. avodir	45. mütenye	62. búkk
4. tölgy	19. dió	28. paldao	37. mogoró	46–47. narancs	63. okumé
5. barack	20. dió (festett)	29. dió (festett)	38. dió	(festett)	64–66. dió
6. kőris	21. pallszander	30. mahagóni	39. avodir	48. rózsafa	67. dlógyökér
7. avodir	22. citrom	31. dió	40. habos kőris	49. fekete dió	68. okumé
8–11. dió	23. rózsafagyökér	32. szemesjavor	41. vadalma	(festett)	69. paldao
12. kőris	24. mogoró	33. mahagóni	42. mahagóni	50–59. depál	70. dió

CSŐSZERELÉSI ÚJDONSÁGOK

Lakásunk, családi vagy hétfélgépi házuk fejlesztése, azaz közművesítése, illetve a közművezetékek korszerűsítése, cseréje bizony nem olcsó mulatság. S a költségek tetemes részét nem is az anyagár teszi ki, hanem a munkadíj. Érthető tehát, hogy mind többen igyekeznek sk. elvégezni a környezetünkben adódó efféle munkálatokat. Természetesen nem minden műveletet. Mert a hozzá nem értéssel, szakszerűtlenül végzett villany- vagy gázszerelés nemcsak a munkát végzőre, hanem a környezetére is rendkívül veszélyes lehet. Ezért ezek a tevékenységek szigorúan képesítéshez kötöttek.

Szerencsére a vízvezeték- és csatornaszerelés nem tartozik a tabuk közé. Sajnos e munkák házilagos kivitelezéséről gyakran egyéb akadályok miatt vagyunk kénytelenek lemondani. A nálunk szokványos és forgalomban levő szerelési anyagok (pl. horganyzott acél vagy ólom nyomócső) megmunkálása (menetvágás, forrasztás) szerszámigényes, nehézkes. E tények, meg a gyakorlatlanság és a hiányzó speciális (gyakran igen drága) szerszámok legtöbbször érthetően visszariasztják az ezermestert a kivitelezéstől.

Pedig a szolgáltatások, szakipari munkák drágulása külföldön is mindinkább sk. munkára készíti az embereket. Még a nálunk jóval fejlettebb országokban is. Am ott a gyártók igyekeznek a házilagos kivitelezők kedvében járni. Többek között a víz és csatorna szerelési anyagokat készítő cégek is. Elsősorban olyan csövek, szerelvények, csőköötítők („fittingek”) stb. forgalomba hozatalával, melyek szerelése nem igényel különleges szaktudást, illetve speciális szerszámokat. Ízelítőül francia lapársunk ábráinak segítségével mutatunk be azokból néhányat remélve, hogy tanulságos és gondolatébresztő lesz.

Nyomócsövek műanyagból, rézből

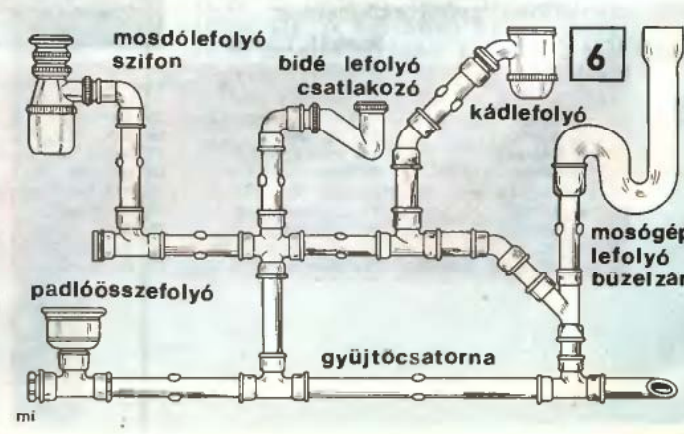
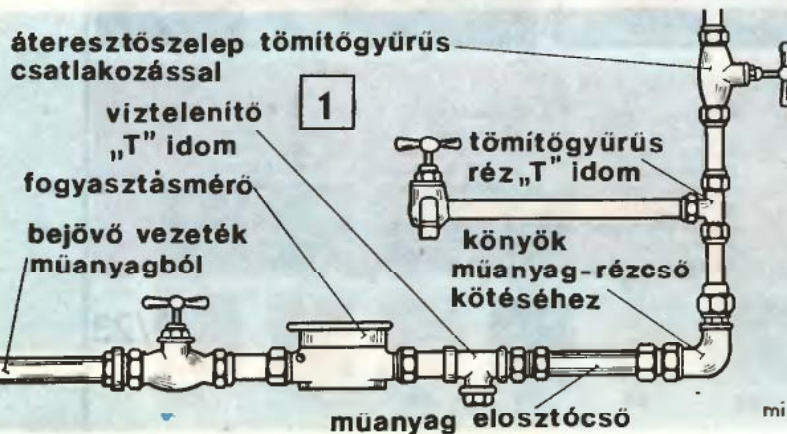
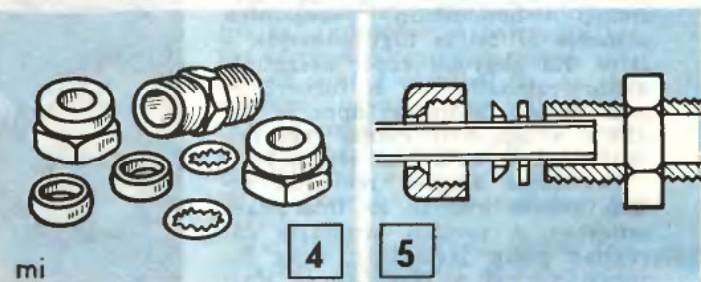
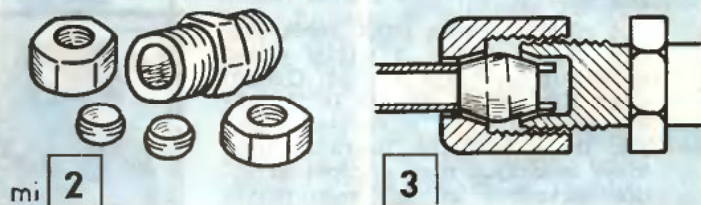
Hazánkban vízvezetéki nyomócső céljára — talán hagyománytiszteletből? — még manapság is főként horganyzott acélcsöveket, ill. ólomcsövet használunk. Pedig a szaküzletekben kapható műanyag nyomócső, valamint egyszerűen kezelhető szerelvények és idomok, amelyek nemcsak műanyag-műanyag, hanem műanyag-fém csőköötések létrehozására is alkalmasak. (Az EM 1981/8. számában mutattuk be.)

Rézcsőből viszonylag keveset építünk be. Mert jóval drágább és nehezebben megmunkálható mint a mű-

anyag és az ólom. Pl. a vékonyfalú rézcsőre nem lehet menetet vágni. A keményforrasztás pedig — amely a rézcövek kötésének hagyományos módja — szakértelmet kívánó, eszközigenyes művelet. A vörösrézcső előnye különösen a melegvíz ellátásnál számottevőek, hiszen ehhez ez ideig nem sikerült megfelelőbb anyagot találni. A rézcső ugyanis bármilyen hőmérsékletű forróvizet elvisel, nem vízkövesedik és nem korrodál, szinte örök életű.

De nézzük, hogyan segítenek a felvetett problémákon a franciák? Az 1. ábrán egy hidegvizes nyomócsőhálózat részlete látható, műanyag és réz csőszakaszokkal. Érdekessége, hogy az összeállításhoz az alkalmazott szerelvények és csőköötítők kialakításából adódóan nincs szükség menetvágásra, ragasztásra, forrasztásra. Ugyanis a csatlakozó elemek kupos-szorítógyűrűs megoldásúak. A 2. ábrán egy, a rézcövek hosszirányú toldásához használható csatlakozó elem alkatrészeit láthatjuk; egy kettős közcavart, 2 db hollandi anyát, valamint 2 db fémből készített, kettőscsonkakúphoz hasonló, kissé „hordósított”, ún. olíva alakú szorító-tömítőgyűrűt. A szorítógyűrűknek pontosan kell illeszkedniük az összekötendő csővégekre, azaz minden csöméretre csak az oda megfelelő méretű szerelvény használható.

Az összeállított kötetést a 3. ábrán mutatjuk be. Egyértelműen kitűnik, hogy a cső méreteire vágásán és gondos sorjázásán kívül nem kell más műveletet végezni. De az is kitűnik, hogy a csöveg nem lehet alakhibás, mechanikusan sérült vagy szennyezett, hiszen a tömörzárásnak egyrészt a fémgyűrű és a közcavart kupos furatrése között, másrészt a fémgyűrű furata és a cső palástja között kell létrejönnie. Azáltal, hogy

a hollandi meghúzásakor a kúpos furatfelületek a hozzájuk szoruló gyűrűt alakváltozásra készítetik s a furat éleit a csopalásthöz szorítják.

Szorítógyűrűs kötés

Szereléskor először a hollandit majd a szorítógyűrűt kell a csővégre felhúzni úgy, hogy a cső kb. 3–5 mm-t kiálljon a gyűrűből. Szerelt állapotban a csővég mintegy 15 mm-t nyúlik a szerelvénybe. Ezt a cső méretre vágásakor feltétlenül figyelembe kell venni.

Az előbbi megoldás a kötésnél nemcsak igen jó tömítést eredményez, hanem komoly mechanikai szilárdságot is. Ezért előszeretettel alkalmazzák a járműiparban, a rezgésnek erősen kitett helyeken. Műanyag csövek kötéséhez azonban a fém tömítőgyűrű miatt nem használható. Ezért kialakítottak egy mechanikai szempontból gyengébb, de univerzális változatot is. Ennek lényege, hogy a tömörzárást a hollandi anya meghúzása által keletkező szorító erő következtében becsúszó gumi vagy műanyag tömítőgyűrű hozza létre.

A tömítés megfelelő deformációját és gyűrődés elleni védelmet kúpos fém szorítógyűrű biztosítja. Ezzel a szerelvényvel kemény pvc, polietilén és fém csövek egyaránt köthetők egymással és egymás között is. (A szerelvény alkatrészei a 4. ábrán láthatók.) A csővégeket az előzőekben már ismertett módon kell előkészíteni. Feltétlenül ügyelni kell az alkatrészek szerelési sorrendjére (5. ábra). A gyűrűk sorrendje nem cserélhető meg.

Az ilyen csőkötési mód kevésbé érzékeny a cső méretpontosságára, felületi és alakhibáira mint az előző. De azért itt is ügyelni kell a csővégek lehetőség szerinti gondos előkészítésére. Ezzel a kötésmóddal a hazai gyakorlatban is találkozhatunk. A modern mosdó-csaptelepek összekötő csövei általában így csatlakoztathatók a falon kívüli elzáró sarokszelepekhez.

Lefolyórendszer műanyagból

A műanyagcsővel (pl. kemény pvc) szerelt lefolyórendszer manapság már nálunk sem újdonság. Olyannyira nem, hogy ahol nincs különösebb kizáró ok (pl. nagyobb hőigénybevétel), a lakáson, ill. házban belül szennyvízelvezetésre szinte kizárólag ezt használjuk. Az ilyen lefolyócsövek szerelésének, fektetésének, ragasztásának problémáival lapunkban már bőven foglalkoztunk (pl. EM 1971. 4. szám). Érthető, hogy e téren sok újat nem tudunk nyújtani olvasóinknak.

Emlékeztetőül bemutatjuk egy modern fürdőszoba lefolyórendszerének sémáját (6. ábra). Érdekes megfigyelni, hogy az automata mosógép csatlakoztatásának lehetősége biztosított és azt, hogy a hálózat ragasztás nélkül, kizárólag gumigyűrűs tömítéssel szerelhető idomdarabokkal készült. Ez rendkívül egyszerűvé és gyorsá teszi a munkát.

Néhány igazi újdonság

Az eddig ismertett szerelvények csak részben számítanak újdonságnak, különlegességnek. Léteznek azonban olyan megoldások, szerelési anyagok, amelyek még külföldön is valóban újdonságnak tekinthetők. Azokból mutatunk be néhányat.

A 7. ábrán egy készre szerelt korszerű mosdót láthatunk. A hidegvízvezeték kemény pvc-ből készült, tömítőgyűrűs elágazással szerelve. Figyelmet érdemlő újdonság a csaptelep réz bekötőcsővéhez csatlakozó flexibilis összekötőcső. Ez egy fémszövet betéttel erősített hajlékony gumicső darab, végein szilárdan felerősített csatlakozó, ill. szorítócsavarzattal (8. ábra). Használata egyszerűvé teszi, megkönnyíti a munkát, hiszen elmarad a csővégek illesztgetése, gyakorlatot igénylő hajlítgatása. A melegvízvezeték szorítógyűrűs szerelvényekkel összeállított ihálló brézcsőből készül.

A szifon műanyag, a lefolyócső és szerelvényei kemény pvc-ből készültek. A szifon lefolyócső hálózatba kötése meglehetősen pontos és némi szakismeretet is kívánó munka. Ennek megkönnyítésére flexibilis szifonbekötő csődarabot (9. ábra) készítettek. Ez egy viszonylag merev, de azért hajlítható műanyag gégecső, végein csatlakozó szerelvényekkel. Segítségével különösebb gyakorlat nélkül is sikeres munkát végezhetünk.

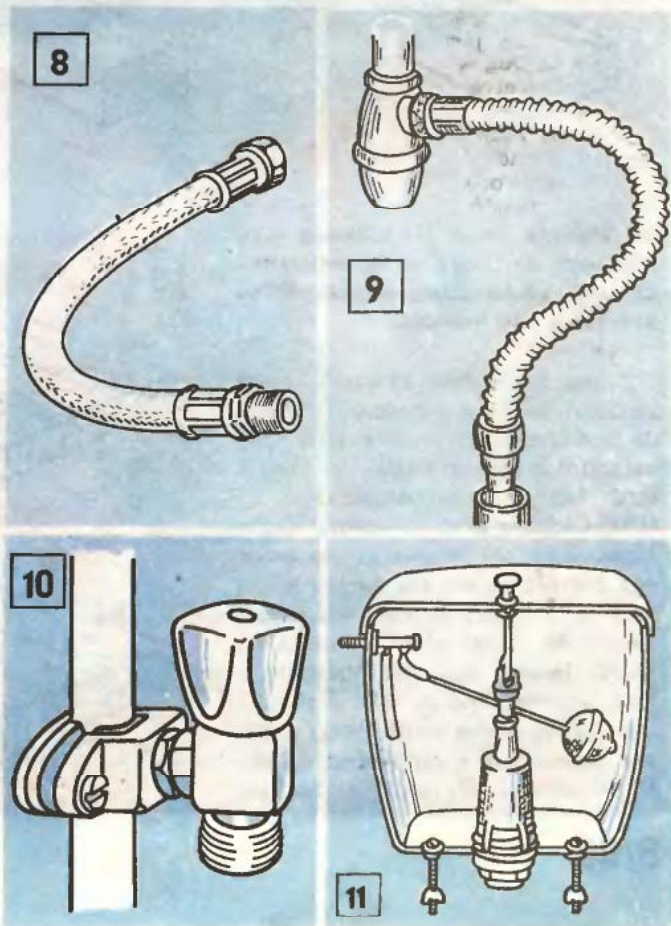
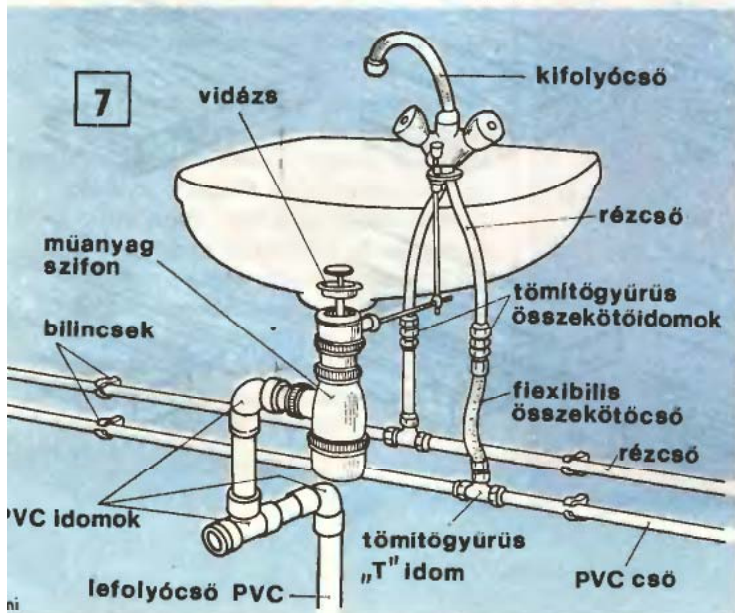
Az ábrán figyelmet érdemel még a felülről működtethető mosdó leeresztőszelep, az ún. vidázs. Számos előnye ellenére sajnos csak elvétve találkozhatunk e praktikus szerelvényvel, mert nálunk még nem gyártják.

Úgy tűnik, az automata mosógép vízhalózatra csatlakoztatása nem csak nálunk gond. Ugyanis a régebbi fürdőszobákban általában nincs felesleges, s főleg megfelelő csatlakozómenettel is ellátott kifolyószelep, ami a megoldást jelentené. Ilyenkor nincs mit tenni, mint szakzsargonban szólva: „ki kell építeni egy speciális vízelvételi helyet”. Úgy gondoljuk mindenki sejti, hogy ez nálunk általában mivel jár. Laptársunk azonban egyszerű megoldást ajánl (10. ábra), ami lényegében egy tömítőbilinccsel a nyomócső palástjára erősíthető sarokszelep.

Felszereléséhez nem kell sem csövet, sem menetet vágni, de még csak forrasztani, hegesztetni sem. Csupán a csövet kell a kívánt helyen megfűzni (természetesen a csőszakasz lezárása után), s a szelepet a bilincs segítségével felerősíteni a csőpalástra. (Hazai előírásaink szerint azonban az ilyen szelep csak légbeszívó szeleppel is ellátott csőszakaszba építhető be.)

Végezetül egy nálunk nem gyártott és ezért ritkán előforduló W. C.-szerelvényt mutatunk be: a W. C.-csészére építhető öblítőtartályt (11. ábra). Működési elve lényegében a magasra szerelt tartályokéval azonos. Az eltérés csupán annyi, hogy használatakor nem le, hanem fel kell húzni.

C-5

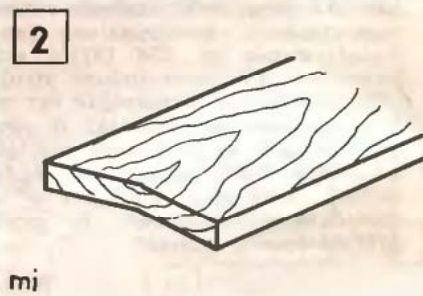
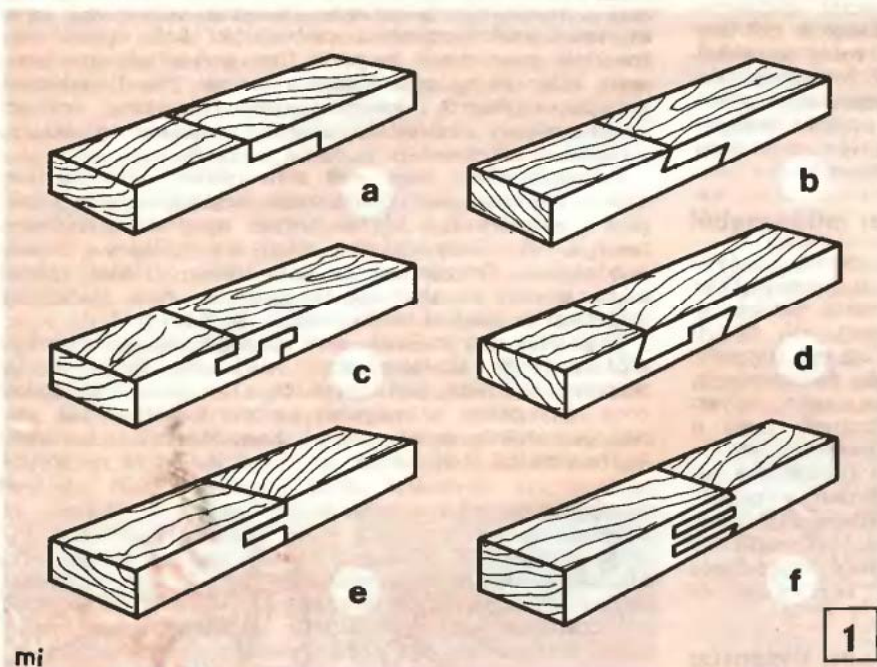
Az élkötésekről

A bútorkészítés alpművelei közül nemrégiben írtunk az él-lap kötésekről, a csapozásról és az oldható fakötési módokról. Most ennek a szakágazatnak egy újabb, lényeges műveletét mutatjuk be; a különböző élkötéseket. Elsősorban a hosszabbító és szélesítő toldások tartoznak ide. De kissé kiszélesítve a fogalmat — a deszkalapok élmentl rögzítésére szolgáló módokat is ide sorolva — a fejelésről és a hevederezésről is szót ejtünk majd.

Barkácsgyakorlatban általában két okból végzünk hosszabbító toldást. Nagyobb darabok készítésekor felhasználhatjuk maradék fakészleteinket és nem kell egy széles, hosszú deszkát vennünk. Ugyancsak a takarékosággal függ össze az is, amikor ívelt alkatrészt több darab-

száradás közben változtatja térfogatát és görbül. Ez a görbülés a bélhez legközelebb eső részben a legnagyobb, míg az élek felé csaknem megszűnik (2). E tulajdonság miatt a deszka bélhez legközelebb eső részét ki kell vágni vagy legalábbis a bél mentén hosszirányban ketté kell vágni. Szélesebb felületet (lapokat, polcokat) keskenyebb darabokból állíthatunk össze, különböző szélesítő toldásokkal.

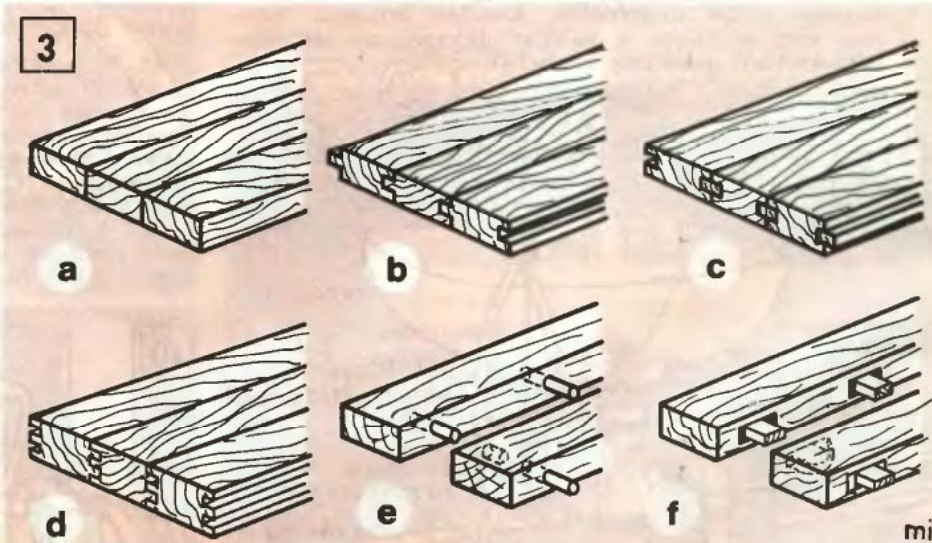
Kisebb terhelést viselő, fenyőfa anyagú lapokat egyenes vagy tompa illesztésű darabokból készíthetünk (3/a). Ennél nagyobb terhet tudnak

ból állítunk össze. Itt azonban a fő szempont az, hogy a fa rostiránya az egész alkatrészben megközelítően kövesse az ív vonalát.

A leggyakrabban használt hosszabbító toldások a normál és a ferde bútüllesztésű lapolás (1/a, 1/b), valamint a csapozás (1/e), továbbá a ferde bútüllesztésű dupla csapozás (1/f). Ezekhez nem feltétlenül szükséges speciális szerszám, elegendő egy normál fűrész (és persze biztos kéz) is. Ritkább és nehezebben elkészíthető hosszabbító toldások a horgas lapolás és a ferde bútüllesztésű lépcsős lapolás (1/c, 1/d).

A bútorasztalos munkákban gyakran használják a különböző szélesítő toldásokat. Ugyanis a faanyag

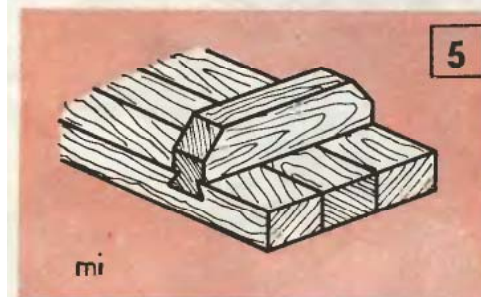

elviselni az árkolt illesztésű, saját csapléccal szimpla (3/b) vagy kettős árkolással (3/d), illetve idegen csapléccel ellátott deszkalapok (3/e). Vastagabb keményfa lapok toldásakor köldökcsapos (3/e) és fészekcsapos (3/f) illesztést alkalmazhatunk. E kettő közül a köldökcsap furatának elkészítése lényegesen egyszerűbb, ezért ha a terhelés nem túl nagy, akkor érdemesebb ez választani.

A szélesítő toldások bármelyikével összeépített lap görbülése vagy hullámosodása csak igen nehezen (vagy egyáltalán nem) akadályozható meg. Az elgörbülés megelőzésére a fejelés és a hevederezés szolgál. Fejeléskor a lap bütüjénél csapléccet képezünk ki, és arra helyezük az árkolt élű fejelőléccet. A lécs rostirá-

4

5

nya a lapéra legyen merőleges. A fejelőléces megoldásnak másik módja szerint a lap közepén hosszabb csapot alakítunk ki, és a lécen csaprést készítünk. Hasonló módszer szerint köldökcsapot is alkalmazhatunk. (4).

Amikor a lapnak csak egyik oldalát használjuk (asztallap stb.) és fejeléskor erősebb kötésre van szükségünk, akkor hevederezést alkalmazunk. Ennél a kötési módnál a lap egyik oldalában a rostirányra merőlegesen 70–75 fokos oldal-dőlésű hevederárkokat alakítsunk ki, s abba helyezük a megfelelően megmunkált hevederlécet (5). Az árok készítéséhez fűrőgéphez fogott marótárcsát (pl. Triplex) használhatunk.

—p—

CSEMPE A FALON

Folytatás a 20. oldalról

Falicsempék és padlókerámiák vásárlásakor néhány fontos adatra kell figyelni. A 15×75 cm-es névleges méretű falicsempékből egy dobozba 44 darabot (vagyis 1 m²-re valót) csomagolnak. A doboz oldalán a következő adatok találhatók: a szabvány száma, a pontos méret (pl. 150,2 mm), a színárnyalatra utaló szám (pl. 2), a csempe fantázianeve (pl. Hermina), a kódszám, a gyártó vállalat neve, a gyártás időpontja (ez némiképp garantálja az azonos színárnyalatot) és a minőségi osztály jele.

A padlókerámiák pontos méretét is jelzik valamilyen módon. (Pl. az Épületkerámiaipari Vállalat a 10×10 cm-es névleges méretű mettlachi lapok dobozán fehér címkével jelöli a 100×100 mm-es, késsel a 99×99-es és sár-

gával a 101×101 mm-es tényleges méretűeket.)

A padlókerámiák fontos adata a kopásállóság. Eszerint három fokozatot különböztetünk meg: K1-gyel a kopásnak kevésbé kitett helyiségekbe fektethetőket, K2-vel a lakás egyéb helyiségeibe használhatókat, míg K3-mal a nagy forgalmú középületekbe valókat jelölik. A dobozokon a padlókerámiák fagyállóságára, porúsosságára és a máz mintájára utaló jelöléseket is találhatunk. Elsősorban külalakjuk szerint a padlókerámiákat is osztályokba sorolják. (A tartósságot befolyásoló fizikai tulajdonságok nem függhetnek e besorolástól.

Következő két számunkban részletesen ismertetjük a csempézés „művészetét”.)

— ij —

ötlet82

Új gazdaságpolitikai
hetimagazin

Tájékoztató, szervező, szolgáltató

Tetőter, padlástér építők figyelmébe ajánljuk!

TÉPA TETŐABLAK

Gyártó:

RENOVA

LAKÁSSZERVIZ SZÖVETKEZET

Budapest V., Városház u. 16.
Telefon: 185-284

Főgalmazó:

Fémipari és
Termelőeszköz-kereskedelmi
Vállalat

Fém építőtermék telep Bp. XIII.,
Dózsa György u. 57.
Telefon: 208-420, 298-099
GYÖR, Richter J. u. 11. Tel.: 16-644
Tarnaszentmiklós (Heves megye)
METALLOGLOBUS telep, Tel.: 02

FELVILÁGOSÍTÁS:

Vevőszolgálat

Budapest XIII.,
Dózsa György u. 57.
Telefon: 401-321
Telex: 22-6643

A tetőablak fa alapanyagú, kívül horganylemezből hajlított profilokkal burkolt, hőszigetelő üvegezésű, csúszó-billenő szárnyműködésű ablakszerkezet.

Mérete: 900×1462 mm

A szárny szerkezet nyitási lehetőségei:

1. Tartós szellőztetési helyzet:

A szárny csak résnyire távolodik el a toktól, amely a speciális kilincsszerkezet segítségével ilyen helyzetben tartósan rögzíthető.

2. Nyitott állapot:

A szárny a tok síkjához képest 25–30 fokkal elfordí-

tott helyzete, amely a nyitási állapotban is stabilnak mondható, de nem rögzített. Az egyensúly felteleteit a beszabályozott rugós kitámasztó korok biztosítják.

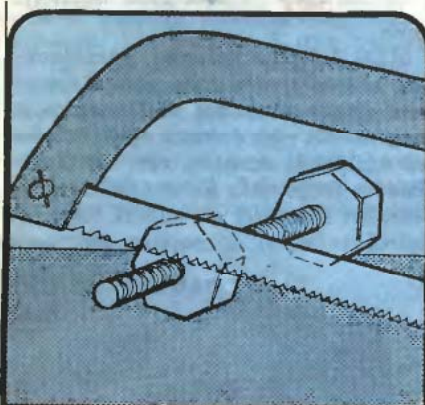
3. Tisztítási állapot:

Ebben a helyzetben a szárny külső üvegfelületei a belső térből tisztíthatók.

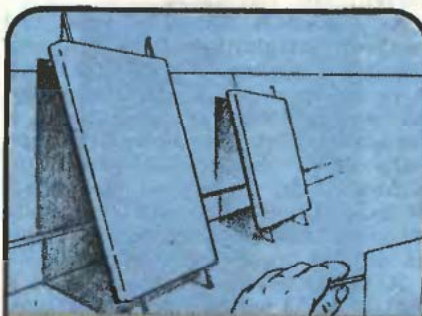
A „beforgatást” a szárny 110–120 fokos elfordítási lehetősége teremti meg.

A tetőablak 30–60 fokos hajlásszögű tetőfelületekbe építhető.

Nemzetközi ötletparádé

Sérülés veszélye nélkül tudjuk sotuba fogni a csavart vagy menetes rudat (hogy lefűreszeljünk belőle) ha két, vagy több csavaranyát hajtunk rá. Az anyák, illetve a csavarfej oldallapjait állítsuk egy síkba, így a csavar nem mozdul el a sötuban. Hosszabb menetes rudat akár asztalra, munkapadra szorítva is fűreszelhetünk e módszer szerint.

Deszkadarabok, folapok festés utáni szárítása mindig gondot okoz, mert ha például a falhoz támasztjuk, azt összekeverjük. Ugyanakkor a frissen festett felület is megsérül. Könnyen segíthetünk ezen, ha a deszkák (falapok) rövidebb eleibe (bütüibe) egy-egy vékony, 8-10 cm hosszú szeget verünk és azoknál fogva támasztjuk a falhoz.

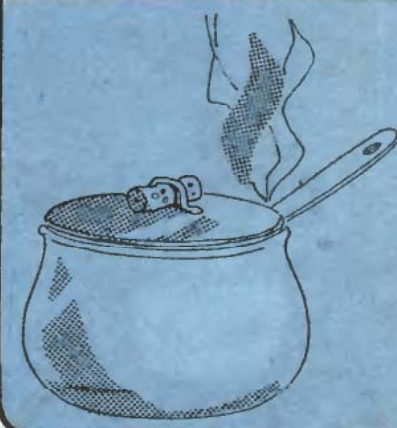
Egy kézzel is könnyedén be tudjuk fűzni a kisebb lyukú tübe a cértát kis eszköz segítségével. Egy vastagabb deszkalaplóból vágjuk ki a talpót, csiszoljuk le, majd enyvezünk bele tartóécet. A lécebe akkora lyukat fúrunk, amekkoróba a gyítónk nyele szorosan bedugható. A tartóécet felső vegebe szálvezetőnek rágzsítsunk mentes kampót. Ez a megoldás különösen az idősebbek és a mozgásukban korlátozottak számára előnyös.

Különösen a magas házak felsőbb emeletein veszélyes az utcára, udvarra nyíló ablak, hiszen a lakásban már szabadon jár-kelők kisgyermek kihajolva kieshet rajta. Növelhetjük gyermekünk biztonságát, ha az ablakkeretekbe lécekből összeszegelt rácsot helyezünk. A „gátat” olyan magasra emeljük, hogy a gyermek ne tudjon mélyen át-hajolni rajta. Később, ha már nincs rá szükség, a léceket levehetjük. (A fa rács az esetleg elromlott redőny alátámasztására is jó.)

A 3-6 éves gyermekek számára érdekes kis házikót készíthetünk egy kerek asztalból és egy kisebb székből. Maradék anyagból „öltöztessük fel” az asztalt és az oldalára fektetett széket. A házacskó „ajtójára” varrjunk fel egy hosszabb villámzárat, hogy a gyerek nyitgathassa az ajtót, ugyanakkor be is zárhassa. A kis lak kéménye nagyobb konzervdoboz lehet, amit kockás anyaggal vagy kartonpapírral vonjunk be. Amikor a gyermek már nagyobb lett, a díszlet ismét ülőbútorként használható.

Teljesen fém anyagu löbcsóink, fazekaink fedőjének fűtése az étel főzésekor, melegítésekor egészen átforrósodik. Könnyen, égésveszély nélkül leemelhetjük az óthevült edényről is a fedőt, ha a fogantyújába nagyobb porladugót teszünk. Ha túl nagy a fedő füle, akár két dugót is egymás mellé szeríthetünk.

Gyékényernyős lámpa

A lakásfelszerelési üzleteket járva sehol sem találtam otthonom hangulatához leginkább illő menyegyzeti lámpát. Ezért magam készítettem egyet.

Egy fonatától megtisztított demizson alját levágtam és lecsiszoltam. Alumínium lemezből kivágtam egy kör alakú darabot, melynek külső átmérője valamivel kisebb az üveg alsó nyílásánál (középső furata az izzólámpa foglalatától függ). A lámpát egy vastagabb, feketére festett lánc tartja, de a lakás berendezéséhez igazodva lehet akár fehér színű is. Az izzólámpa foglalatát akasztós legyen, mert amál fogva akasztható a lámpa a láncra. Az elektromos vezetékét (lehet sodrott is) a láncba fűzve vezettem, így szinte láthatatlan lett. A mennyezeti bekötéseket takaró lemez régi fém hamutartó, de készülhet valamilyen dezodoros vagy festékes spray kupakjából is.

A lámpa búrája 1,2 m hosszú, 40 cm széles nád (gyékény is lehet) szőnyeg, melyet fércénnával szoknyaszerűen rogtam össze.

A lámpát kipróbálás után kössük be az áramtalanított hálózatba. Ez a lámpa mind normál, mind formaizzóval igen hangulatos, de különösen jól mutat az ún. TUNGSRÁ-FLEX tükrös izzóval.

GÁRDONYI GÁBOR RÓBERT
Budapest

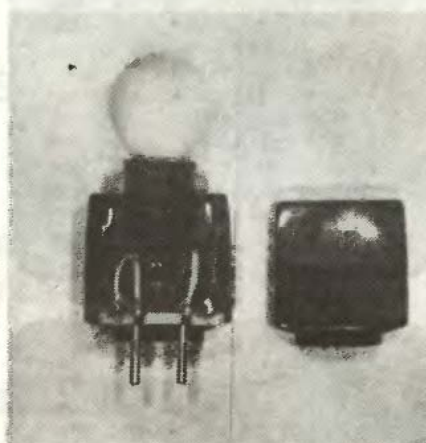
Ötletek Egerből

Mini lámpa akkutöltőből

Feleslegessé vált Sokol akkutöltőnkéből kis lámpát készítettem, melyet tartalék lámpaként, pótvilágításként stb. használok.

Az akkutöltő befogadó részét részlelővel kitágítottam, egy mignon foglalat számára. Ezután 220 V, 1 A-re méretezett elektromos vezetékéből egy-egy darabot bekötöttem a foglalatba, illetve az akkutöltő csapjaira (villa ágaira) forrasztottam. Kifűrés után a mignon foglalatot M 3-as csavarral rögzítettem a villát tartó műanyag laphoz úgy, hogy az anya a foglalatba kerül.

A töltődobozt összeszereltem és a foglalatba 25 wattos izzót csavartam.

Csapáglehúzó porszívójavításhoz

A csapáglehúzó rossz csapágy levételére (a forgó rész megsértése nélkül), ill. a forgó rész cseréjekor a jó csapágy kiszérésére használható.

MÉH telepen vásárolt, gázpalackhoz használatos bilincs orsóval szembeni részét fűrészsel kettévágtam. A megmaradt rész (amely egy kör alakú nyílást is magába zár) egyik oldalát a forgó rész átmérőjének megfelelően fűrészsel átvágtam, hogy oldalról beférjen a csapágy alá.

FÁBIÁN ISTVÁN
Eger

Régi asztalból új székek

Egy régi — eredeti céljára már alkalmatlan — asztal lábaiból készítettem négy széket. A székláb talpait 150×100×5 mm-es laposacélból fűrészelt ki, trapéz alakúra. Végükre Ø 20 mm-es csőből 30 mm hosszú darabot hegesztettem, melyekbe alulról műanyag dugót szorítottam, hogy a fém ne karcolja

a padlót. Három ilyen talpat hegesztettem rá egy Ø 60-as csőre (egymástól 120°-ra), amibe az asztal lábát állítottam.

A 300 mm átmérőjű fa ülőkét egy Ø 40 mm-es csőre hegesztettem, három darab 100×20×5 mm-es laposacél darabra csavaroztam fel, melyek a cső felső kerülete mentén egymástól 120°-os szögbe helyezkednek el. Az ülőkére habzivacsot tettem és huzattal vontam be.

PERÉNYI PÉTER
Sopron

A megjelent ötleteket honoráló vásárlási utalványokat postán — ajánlottan — juttatjuk el a beküldőknek, s továbbra is kérjük kedves olvasóink megvalósított, közérdeklődésre számot tartó, lehetőleg fényképpel illusztrált saját ötleteit.

Rusztikus házgári konyhabútor

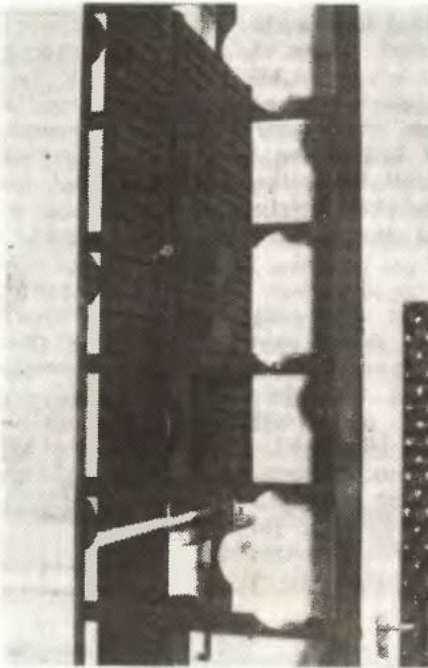
Az üzletekben négy színben kapható import Bonanza étkező garnitúrát házgári lakásunkban körülményes lett volna elhelyezni. Ezért a régi konyhabútor „átöltöztetésével” valósítottuk meg álmunkat.

A régi konyhabútor ajtóit keretlécekbe foglalva zsaluszerűen beborítottuk. Zsalulécnek 5 mm vastag, 50 mm széles furnérlemezt használtunk, a takarás kb. 10 mm-es. A zsaluléceket az ajtók szélességének megfelelően szabtuk le.

A keretléceket és a zsaluléceket lecsiszoltuk, majd Xyladecor mahagóni barna és dió festék keverékével

lefestettük. Ezzel sikerült az eredeti bútor egyhangú felületét „Bonanza jellegűvé” tenni.

SÚGAR BÉLA — IMRE LÁSZLÓ
Szombathely

Családi gyufa tartó

Ma már sok háztartásban használnak elektromos gázöngyűjtőt. De a gyufa is reneszánszát éli és az általam készített családi gyufa tartó jól illik a modern konyhák mostanában divatos, népies kiegészítő darabjai közé.

A képen látható családi gyufa tartót rétegelt lemezről készítettem, de más faanyag is jó. Az előre kirajzolt mintát lombfűrészsel kivágtam, az éleket részével lesimítottam. Az egyes részeket kisfejtű szeggel összeerősítettem, majd az egészet bekentem piros színű festékkel. (Népies jellege apró virágmotívumok pingálásával adható meg.)

SÚGAR BÉLA
Szombathely

NYÁRON EGYSZERŰ...

... csak egy telefonhívás és az országban bárhol elvégezzük központifűtés-rendszerek kazánjainak, automatikus olaj és gáz blokk-égőinek karbantartását, tisztítását, felkészítését a következő fűtési időnyre.

HÍVJA A LEGKÖZELEBBI KIRENDELTSÉGUNKET.

Kirendeltségeink:

Budapest, Balassagyarmat, Miskolc, Eger, Debrecen, Szolnok, Mátészalka, Szeged, Békéscsaba, Baja, Tata, Győr, Szombathely, Veszprém, Keszthely, Pécs, Kaposvár.

prometheus

TÜZELÉSTECHNIKAI VÁLLALAT

Vevőszolgálat:

Budapest I., Krisztina körút 75. 1016

Tel.: 358-343

Elektronikus vízfelderítő

Egy-egy csőrepedést vagy eldugult lefolyó okozta víz-áradatot szinte természeti csapásnak érzünk. Teljes el-ázás azonban nemcsak az előbb említett két okból kö-vetkezhet be. Minden, vízzel működő háztartási gépnél bármikor adódhat olyan hiba, amelynek következmé-nye: „árvíz” a lakásban. Nem kevésbé kellemetlen a hibás tető és a lyukas ereszcsonna miatt bekövetkez-ett beázás, vagy a rosszul záródó ablakokon befolyó esővíz sem. Sorolhatnánk tovább a víz okozta bajok forrását.

E sokféle „vízi veszedelemmel” szemben nincs száz-százalékosan megbízható védekezés. De csaknem min-dig megelőzhető a baj, ha azt időben észrevesszük. Tete-mes anyagi kártól mentesülhetünk, ha a vízáradatot az állandó figyelésen, ellenőrzésen kívül megelőzzük, illetve azonnal felderítjük a nem kívánt jelenlétét!

A gyors és hatékony felderítéshez hívjuk segítségül az elektronikát. Szükségünk is van rá, mert nehéz len-ne éjjel-nappal mindenhol őrködnünk, ahová víz jut-hat. Megfelelő elektronikával elegendő csak a „vízes” készülékek helyiségeiben vagy a beázásgyanús helyek-re egy-egy érzékelőt helyezni.

Riasztó áramkörök

Az 1. rajzon kétféle változatban is látható egyszerű áramkört némi próbálkozás után bárki elkészítheti. Eh-hez csupán a rajzot és a leírást kell pontosan követni.

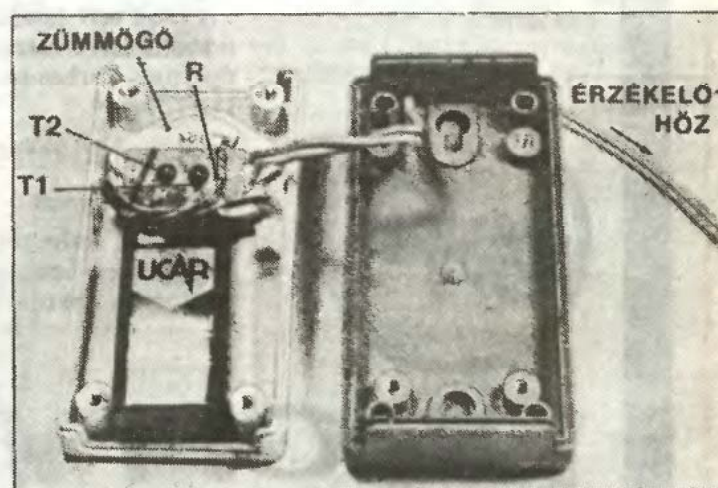
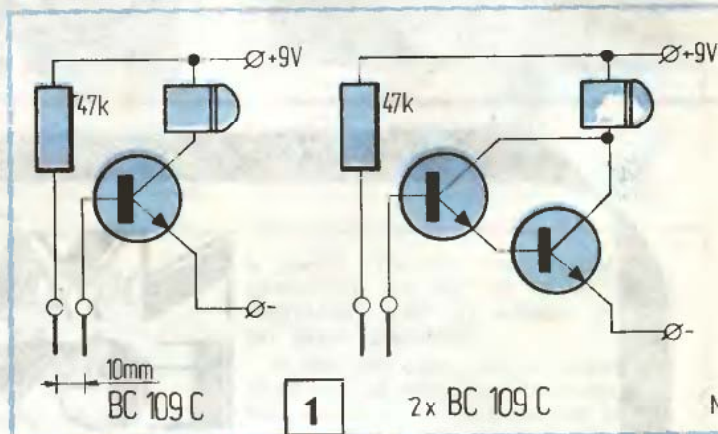
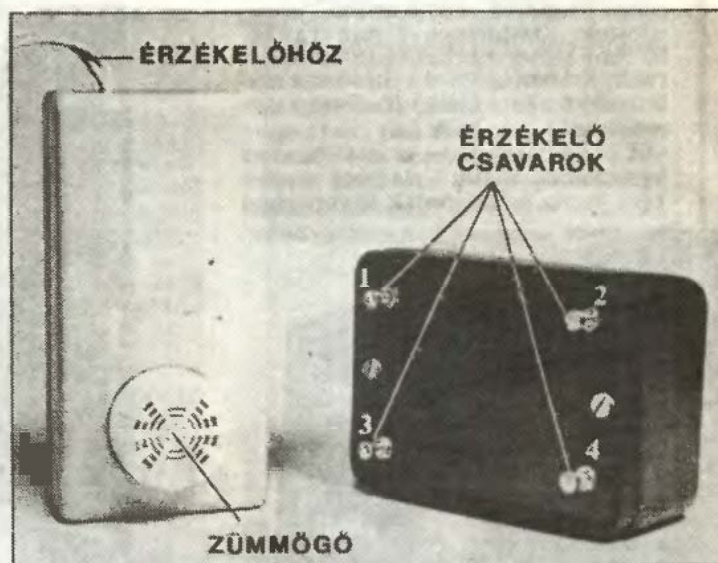
Az első változat egyetlen tranzisztort és egy ellen-állást tartalmaz. A tranzisztor lehet BC 109 C; BC 236 C; BC 239 C vagy más, azokhoz hasonló, szilícium alap-anyagú, PNP típus. Ellenállásként 47 kohm és 68 kohm között bármilyen nagyságú, 0,25 W-os típusút beépíthe-tünk. A zümmögő (hangjelző) az NDK gyártmányú ele-mes autókba való (a típusát sajnos nem tudjuk meg-adni, mert nincs rajta jelzés). Helyette azonban hasz-nálhatunk bármilyen 4,5–9 V-os egyenfeszültséggel mű-ködő, kisfogyasztású zümmögőt is.

A második az érzékenyebb, kéttranzistoros változat. A tranzistorok itt is a már ismert típusok lehetnek. A zümmögő helyett jelfogót is bekapcsolhatunk az áram-körbe. Ekkor a jelfogó másik, távolabbi és hatásosab-ban riasztó készüléket is működtethet. A jelfogó ál-tal kapcsolt jelzõt célszerű nagyobb és jobban terhel-hető áramforrásról táplálni.

A kapcsolás megépítése

Először az érzékelő elektródákat és azok tartóleme-zét alakítsuk ki. Az elektródák anyaga lehet bármilyen, nehezen oxidálódó és jól vezető fém (pl. \varnothing 4 mm-es krómzott vörösréz). Ez azért is jó, mert könnyen for-rasztható, így a bekötő vezetékek csatlakoztatása nem okoz problémát. Az elektródákat ragasszuk darabka plexi vagy más, jól szigetelő műanyag lemezhez két-komponensű Araldit-tal. A vezetékeket célszerű már ragasztás előtt az elektródákhoz forrasztani, nehogy a hő hatására a plexi meglágyuljon.

Amíg az Araldit megköt, összeállíthatjuk az áram-kört. A tranzisztort, illetve a tranzistorokat szintén erősítsük darabka műanyag lemezhez. Erre a célra ki-

válón alkalmas a fóliától megtisztított nyomtatott áramkörti lemez. Készítsünk \varnothing 1 mm-es lyukakat az alkatrészek kivezetései szerint és azokat a lyukakon atfűzve forrasztuk egymáshoz a kapcsolási rajznak megfelelően.

M 10-es rádióhoz Elem helyett akku

Kiseb módosításokat végeztem M 10-es kisérádióm tápfesztség elátásában. Ezzel a rádió üzemeltetési költsége minimálisra csökkent.

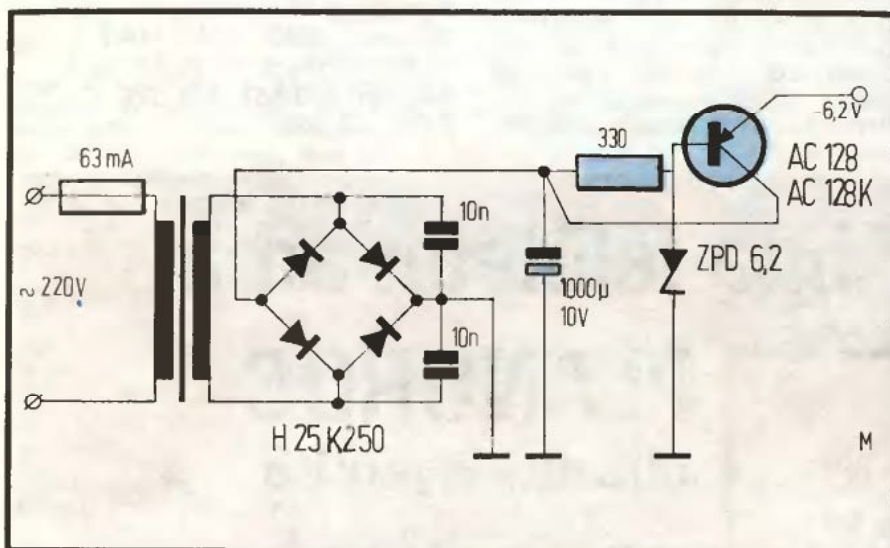
Először a régi elemtartó csatlakozó vezetékeit kiforrasztottam és azok helyébe egy 9 V-os elemcsatlakozó vezetéket tettem. A rádió fülhallgató csatlakozója mellé, annál egy fokozattal nagyobb átmérőjű, Ø 3,5 mm-es jack-dugó aljzatot építettem be. Ezzel teljesen kizártam a téves csatlakozás lehetőségét.

Ezután a jelenleg is forgalomban levő 8,4 V-os Sokol akkumulátort alakítottam át. Óvatosan lefeszítettem a telep műanyag házának tetejét, majd kiemeltam a hét, sorbákötött gombakkumulátort. Ebből a két legutolsót levágtam és az akkuk

soros kapcsolását helyreállítottam. A műanyag házat is rövidebbre vágtam, majd visszahelyeztem a kis akkukat a házba és epokitt ragasztóval visszarakasztottam a lefeszített te-lepfedelet. Ezzel a megoldással egy rövidebb, kisebb helyen elférő, 6 V-os akkumulátorhoz jutottam.

Az adaptert a kapcsolási rajz szerint építettem meg, az áramkörti elemeket NYÁK lapra forrasztottam. Végül az áramkört egy kisebb méretű, merev falú műanyag dobozba szereltem. A dobozra felforrasztottam egy-egy 220 V-os hálózati csatlakozó dugó csapját. Így az adapter 220 V-os része közvetlenül a hálózathoz csatlakoztatható.

KISS EMIL
Nagyköri

Az így még eléggé „lötyögő” áramkört a következőképpen próbáljuk ki. Kapcsoljuk a tranzistorhoz a zümmögőt és kössük be a telepet. Zárjuk rövidre az érzékelő elektródákat. Ha jó az áramkör, akkor megszólal a zümmögő. Ezután mártsuk az elektródákat egy vízzel teli pohárba. Jó áramkör esetén a zümmögő ekkor is megszólal. Ha néma marad, a kéttranzistoros változatra kell kibővíteni. A hiba oka az lehet, hogy „sikertelenül kifogni” egy kisebb áramerősítéssel transzisztort.

A kibővített, kéttranzistoros áramkört próbáljuk ki a már ismert módszerrel és amikor a készülék az elektródák vízbeérésekor tökéletesen jelez, akkor az alkatrészek „lötyögését” is megszüntethetjük. Cseppentsünk a furatokba kevés, gyorsan száradó ragasztót, UHU-t vagy Technokol-t. Száradás után a ragasztó rögzíti az alkatrészeket. Az elkészített áramkört táplálhatjuk két sorbakapcsolt 4,5 V-os lapos telepről, vagy egy 9 V-os kisméretű telepről.

★★

Hétféle piktoroknak

Folytatás a 18. oldalról

kialakításához. A lécszak a horony falának hátsó síkjáig érhet (2).

Az állvány függőleges oszlopába 30 mm átmérőjű lyukakat fúrjunk. A lyukak egymástól távolsága 8 cm legyen.

Szerelés, ragasztás, csavarozás

A kész alkatrészekből először a tartókeretet állítsuk össze. A csapokat ragasztuk be, majd a keretet száradásig fektessük vízszintes felületre. Az állvány talpának két szélső darabjába még összeállítás előtt véssünk hornyokat a tartókeret lábai számára. A talpkeretbe illesszük be a lábakat, ragasztással, esetleg ferdén beütött szegekkel rögzítsük. A ferdén álló merevítőket méretre vágás után facsavarokkal erősítsük a talphoz, ill. a lábához (3).

Ezután a polcos képtámaszt állítsuk össze. A keret öt darabja közül a két leg-rövidebbet csapozzuk a középső „oszlophoz”. Majd a sarkokon a pontos derékszögre figyelve, szereljük össze a keretet.

A polc darabjait facsavarokkal erősítsük össze. A csavarfejek helyét súllyesszük, majd tapasztoljuk. A hátsó élre ugyancsak facsavarokkal szereljük fel a vezetőleletet. A polcot facsavarokkal kapcsoljuk a kész képtartó hátoldalához (színes oldalunkon a jobb oldali képen látható).

A fakeretre feszített vásznat a képtartó középső oszlopán, a két horonyban csúszó rögzítő idom tartja meg. Az idom rajza útmutatást ad az elkészítéshez (4). A rögzítő idomot a fahasámba munkált „fészkekben” csavaros szorító segítségével állíthatjuk a kívánt magasságba. A négyzet alakú lemezdarabka a menetes szorító végén levő tárcsát az oszlophoz feszíti, így az nem tud elmozdulni.

Az elkészült részegységeket állítsuk össze. A tartókeret hornyába csúszassuk be a képtámasz csapos oldalát (ha szorulna, faráspollyal, csiszolással igazítsuk meg). A polcos képtámaszt 8–10 cm hosszú, 30 mm átmérőjű farud darabkával, vagy a polc aljára csavarozott, acéllemezről és csaprudból készített retesszel rögzíthetjük a lyukakkal ellátott oszlopon.

Az állvány talpára szereljük 4 db fotelgörgőt, hogy a festőállvány mozgatható, elfordítható legyen.

★★

s-e

Az érzékelők elhelyezése

Az elektronikus vízfelderítő (riasztó) dobozát kétféle változatban is elkészíthetjük. A mindenhol használható univerzális szerkezet dobozán az érzékelő elektródákat (csavarokat) az alulra kerülő oldalra szereljük (3). Vagyis az elektródákat tartó műanyag lap egyben az áramkört, a zümmögőt és a telepet magába foglaló doboz is. Az ilyen jelzőt használatakor helyezzük elektródáival (csavarokkal) lefelé fordítva a vízgyanús helyre.

Egy másik megoldás szerint az érzékelő elektródákat szereljük külön szigetelő lemezre (2) s azt a jelzőkészüléktől távolabb, esetleg nehezen hozzáférhető helyekre is letehetjük. Fixen telepített érzékelőknél és jelzőkészülékeknél (pl. jelfogós típusnál) a telepet felcserélhetjük hálózati tápegységgel.

★★

a hobbi nyomán: M. G.

BUDAKITT diszperziós tapasz

Lakását, otthonát mindenki szeretni szeretné, tisztán és rendben tartani. A szabad idő növekedésével egyre többen kezdenek lakásuk, nyaralójuk festéséhez a „csináld magad” mozgalom keretén belül.

A BUDALAKK Festék- és Műgyantagyár termékeit sokan megismerték már és szívesen alkalmazzák munkáik során. Ez alkalommal a BUDAKITT diszperziós tapaszt ajánljuk szíves figyelmükbe.

A fa- és falfelületek festésénél a bevonat szépségét esztétikai szempontból nagyon befolyásolja, hogy a festés során megtörtént-e a ki-

sebb hibahelyek, felületi egyenetlenségek kitöltése. Erre a célra a közelmúltban kiskereskedelmi forgalmazásra került BUDAKITT diszperziós tapasz tökéletesen alkalmas, és mint új termék, növeli a tapaszok termékválasztékát.

A BUDAKITT vizes műgyanta diszperziós alapú, gyorsan száradó tapasz. Gyorsan száradás után kemény, jól csiszolható felületet képez.

A BUDAKITT vízzel hígítható, ezért alkalmazása környezetvédelmi és egészségvédelmi szempontokból számos előnyt jelent a hagyományos tapaszokkal szemben. Felhordásra kész állapotban kerül forgalomba, amennyiben szükséges max. 5% vízzel állítható be a kívánt sűrűség.

A tapasz egy rétegben max. 0,5 mm-es vastagságban hordható fel. Ennél vastagabb rétegben történő felvitel esetén fennáll a tapaszréteg repedezésének veszélye. A nagyobb mélyedéseket többszöri, egyenes rétegben felkent tapasszal kell kitölteni. Az egyes rétegek felhordá-

sa között hagyjunk 4–6 órai száradási időt.

A BUDAKITT felhordása előtt a fa- és falfelületeket a felületelőkészítés után alapozófestékekkel kell el látni. Fa felületekre a XYLAMON impregnáló alapozót javasoljuk. Új falfelületek alapozását legcélszerűbb kb. 30% vízzel felhígított DISZPERZIT-tel végezni. Régi, porló falfelület alapozására, megerősítésére a CEHALIN mélyalapozó K 330/003 alkalmazható.

A BUDAKITT diszperziós tapasz csiszolás, portalanítás után átvonható, többek között vizes diszperziós falfestékekkel (pl. DISZPERZIT) vagy zománccfestékekkel (pl. TRINÁT).

A fenti anyagok használatára további részletes felvilágosítást ad a BUDALAKK Festék- és Műgyantagyár Műszaki VEVŐSZOLGÁLAT 1055 Budapest, Balassi B. u. 7. Telefon: 110-657, 314-579 Telex: 22-5667

Egyenletes, sima felületet ad a

PLANOROC aljzatkiegyenlítő

**Alkalmazható:
szőnyegpadló, vagy
PVC burkolat alá.**

**Forgalmazza:
a KEMIKAL Mintabolt
Bp. VIII.,
Somogyi B. u. 22.**

**és a Budapesti TŰZÉP Vállalat 42. számú telepe
Bp. IX., Vaskapu u. 38.**

Keresik — ajánlják

Kiss Károly hejőkürti olvasónk (3588 Kassai út 2—4.) megvételre keresi kiskönyvtárunk 9. kötetét.

Simon György budapesti (1223 Névtelen u. 3.), Lukovin Ernő mátraházi (3233 Állami Gyógyintézet), Kovács Árpád dabasi (2370 Kossuth L. u. 20.) olvasóink cserére kínálják felesleges példányaikat egyes hiányzó számaikért.

Dávid Jánosné sárospataki olvasónk (3950 József A. u. 11.) eladásra kínálja az 1967—68—69—75-től megjelent példányokat. Bártfai László budapesti olvasónk (1015 Szabó Ilonka u. 73.) az 1957-től megjelent példányokat kínálja eladásra.

Nagy János debreceni olvasónk (4027 Tanácsköztársaság u. 32.) az 1964-től 1972-ig megjelent számokat elcserélné CB-rádió telefontal kapcsolatos kiadványokért.

Láttuk — hallottuk...

Lapunk júniusi száma 18—19. oldalán ismertettünk egy „Optikai színkeverő készüléket”.

Felhívjuk a figyelmet, hogy ez a megoldás — sajnos — festékekből való színkeverésre nem alkalmas. Ezért kérjük, hogy a leírt és ábrákkal illusztrált színkeverő tárcsák elkészítésével ne fáradozzanak.

A készülék alkalmatlanságára felhívók fáradozását köszönjük és közülük az elsőként (Bécsből) jelentkező Horváth Jenő olvasónkat szakkönyvekkel jutalmaztuk.

Elnézést kérünk azoktól az olvasóktól, akik az „RC digitem, modelltávirányító” adó-vevő ismertetését várják. De miközben a sorozat egyes cikkei megjelentek, a Posta megszigorította a műszaki követelményeket. Az adó-vevőt ezért majd csak akkor jelentjük meg, amikor az már egyértelműen megfelel az új, szigorúbb előírásoknak is.

Láttuk — és bizonyára olvasóink közül is sokan látták — a tévé június 19-én véget ért, „Építsünk házat” c. tájékoztató sorozatát. Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy amennyiben a házépítéssel kapcsolatos konkrét, műszaki kérdéseitek akad, arra lapunk szakértői is szívesen adnak választ, esetleg ajánlják az „Ezermester” egy korábbi számában, más cikk alakjában megjelent részletes tájékoztatást.

A sorozat mintegy folytatásaként szándékozunk közre adni pl. a szűk helyre is beépíthető biztonságos lépcsők terveit ismertetőt, a bátaszéki tetőcserepek sk. vízhatlanítását és az új, igen jó hőszigetelő „Thermoton” falazóelemet.

Több olvasónk érdeklődésére közöljük, hogy már megtettük az előkészületeket egy működő modell-gőzgépcske elkészítésére, majd tervének, rajzainak — esetleg több részben — közreadására.

Hallottuk, hogy az Üllői út és a Ceglédi út találkozásánál már épül a TŰZEP első, fővárosi „FÉSZEK” árusító központja, amelyben az érdeklődők az alapítványító csákánytól a szélkakasig mindent egy helyen vehetnek meg.

	MI A NEVE ENNEK A KÉPÜNKN LÁTHATÓ ELEKTRONIKAI KÉZISZERSZÁMNAK	OLASZ ÉTEL	VIZEINK LAKÓJA	SZOVJET VÁROS	HORDÓ JELZŐJE
		ERESIKÉ	KERÉK FÉMÁRO		LENGYEL ODERA
KUBAI EXPORT CIKKEK					
ERŐSEN SZÁRADO				NÉMA VÁROSI	
GABONA FÉLE				OLASZ ORSZÁG	
HANGSZER					VAN JÖVEDELME
ZAMAT					
ILYEN A NERVIK MOZGÁSA	KOMMI KÖZSÉG		SZÓ		SZINYEI KÉP ALAKJA
		PRÉMA (ÁRU)			
FEJŐNK RESZE		NŐI NÉV		LŐERŐ	ASCI-TRAKT
		TROGIR REGI NEVE			
SZITA-FÉLE			PAPÍRRA VET		
HÍRES FENNSÍK					
		LEPKE HAJÓS VÁLL-RÖV.			
BUDAI RÉSZ			HEGY		
			FRANCIA HERCEGSÉG V.		
LEKVÁR	HARBOÓ			BORBAN VANI	ARKET MÉHEK ÉPÍTÉS-NEK
	LELKESÉDŐ			CODÁL-KÖZSÉG	
ÁLLUNK CSAK MEG!		DÍSZBUTOR			
		RÉSZÉRE			
RÉGÉSZ ILYEN HELYNEHŐRÜL			ERRE LEHET ESKÖDNI	ANGOL NÉVELŐ	
				A VITA KÖZPEI	TÁJ 2/3-A !
KISIK PEDAGÓGUS					NAP-SZAK
A KAVI-ÁR IS EZ!	A FÖL KÖZPEI NEM FÖL	MINDEN CSILLAG SZ			KÉN-NEON
ÖTTUÁR ZÓ IÓÉR IS		A NÉNY I-NEK EJTÍ		YEHZ KELLÉ-KEI	

Keresztrejtvényünk megfejtéseként beküldendő a nagyobb nyíllal jelölt sorba kerülő szó. Beküldési határidő a megjelenést követő hónap első napja.

A helyes megfejtést beküldők között vásárlási utalványokat sorsolunk ki, melyeket az Ezermester Válatat küld el a nyerteseknek.

Júliusi keresztrejtvényünk megfejtése: oldal élével.

Júniusi keresztrejtvényünk megfejtői közül vásárlási utalványt nyertek: Kindernay Ernő tokaji, Nagy Mária sápi, Király Sándorné balmazújvárosi, Vancsura Rudolf soproni, Kiss Gábor komáromi, továbbá Bíró Mária, Miskey Alajosné, Tóbi Istvánné, Ree János, Fehringner Sándor budapesti olvasóink.

Kedves Vevő!

Várja Önt az építőanyagtelep és BARKÁCSBOLT Budapest XX., Soroksár, Haraszti út 36. (A sportpálya után, a Szent István HEV megállóánál, az 51. sz. út mellett.)

Nagy választékban kaphatók: csiszolt lambéria (méretre is), falburkolatok, pozdorja, farost, ajtók, zsalus ablak-ajtók, ablakok, ajtólapok, parketta, bécsi fehér, zsákos mész,

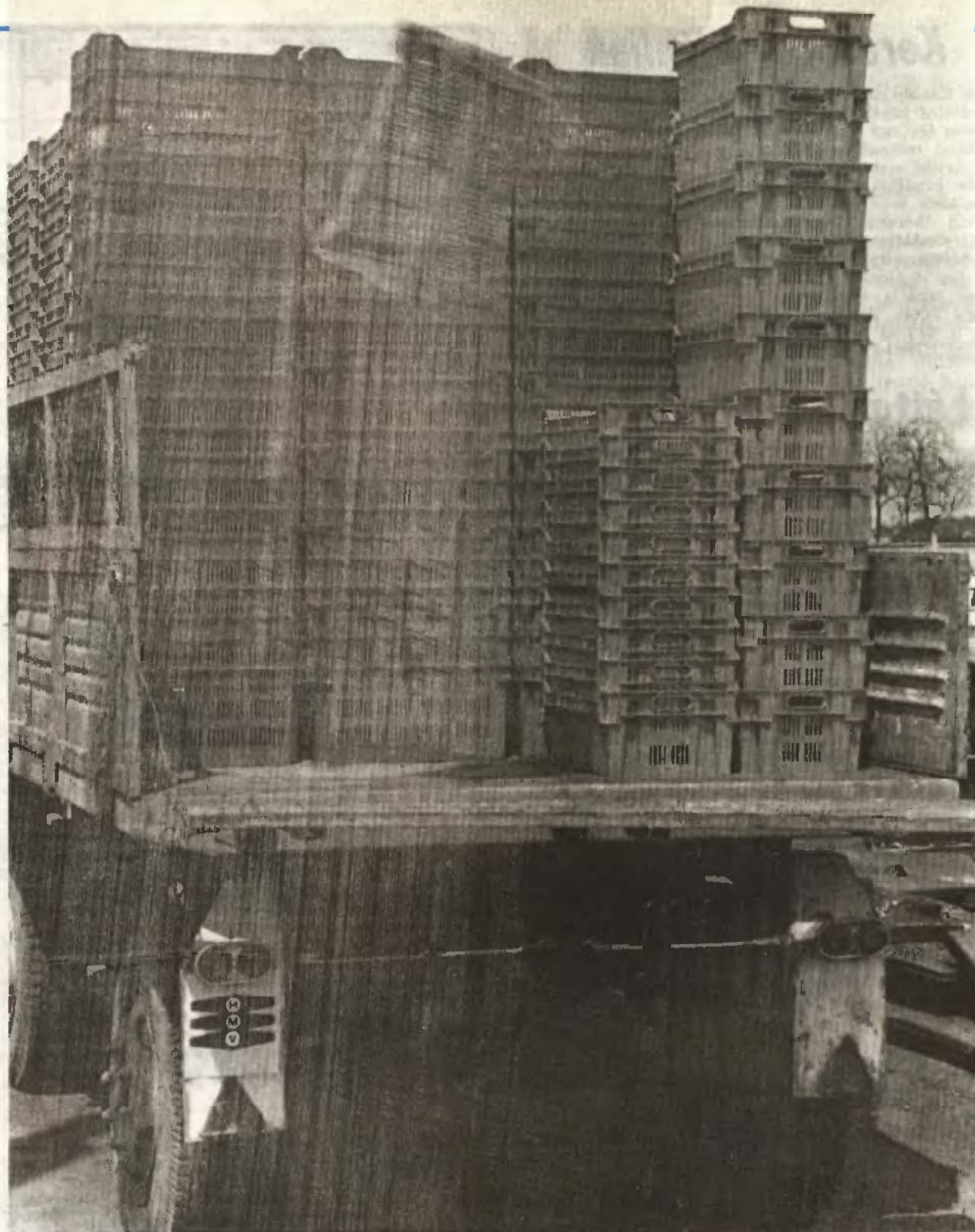
Nyitva: hétköznap 8—16,30-ig, szombaton 7—14,30-ig.

Cikkeinket minősítő csillagjeleink az elkészítés bonyolultságára, a szükséges ismeretekre utalnak; az egyszerűt fehér, a bonyolultabbat sötét csillag jelöli. Az eredetre utaló csillagok: egy = átvett, kettő = átdolgozott, három = eredeti. Két példa:

☆☆ = átdolgozott, bonyolult (pl. egy Philips vészvillogó).

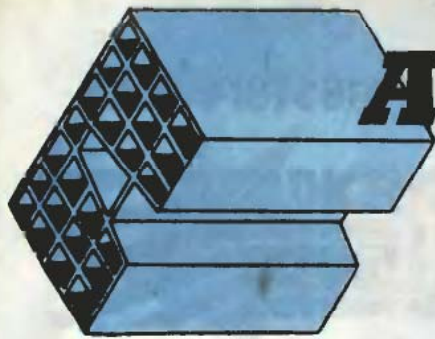
☆☆☆ = eredeti, egyszerű (pl. hullámpapírból kivágható ülőbutor).

**A Hungária Műanyagfeldolgozó
Vállalat ajánlja Önnek
az 1982. évi tavaszi BNV-n
nagydíjat nyert
egymásba rakható
láda- és rekeszcsaládját**

**Termékeink megvásárolhatók:
HMV Mintabolt hálózatban:
HMV-VAS-EDÉNY Áruház
Budapest VI., Bajcsy-Zs. u. 62.
HMV-AMFORA Áruház
Debrecen, Vörös Hadsereg útja 57.
HMV-UNIÓ Műanyagáruház
Miskolc, Ady E. u. 20.
HMV-TITÁN Műanyagáruház
Pécs, Vasútállomás**

Alfától – Ω

Az Ezermester
értelmező és
idegen szó
kislexikona

OMEGA-ig

DEFROZTER. (Angol-fagytalánító). A gépkocsi ablakán alkalmazott páramentesítő berendezés. Hűdeg időben a gépkocsi szélvédő üvege párasodik, ami zavarja a kilátást. A defrozter a meleg levegő szélvédőre fúvásával szünteti a párárt. A meleg levegőt a gépkocsi fűtő- vagy klímaberendezése szolgáltatja.

DENIER. (Francia, ejtsd dőnié). Régi súlymérték, 1 denier kb. 0,05 g-mal azonos. A selymek és mesterséges szálak finomságának mérésére használják. Eredetileg 450 méternyi szál den-ekben (öt század grammokban) kifejezett súlyát adták meg, a metrikus rendszerek bevezetése óta a den-szám 9000 méter fonál vagy szál grammokban kifejezett súlya. (A finomszálú női harisnyák pl. 20, esetleg 15 den-esek, a gyermekharisnyanadrágok, a zoknik 50–100 den-esek)

DRAGSZTER. (Angol). Formai előírásokhoz nem kötött, különleges versenyautó. Jellemzője az igen nagy teljesítményű (500–1000, esetleg 2000 LE-s) motor. A dragszter elől vékony, kicsi, hátul nagy és széles kerekekkel ellátott. Motorja burkolatlan és hűtő nélküli. Főként Amerikában rendeznek versenyeket e furcsa autókkal. Mindössze negyed mérföldes (kb. 400 m-es) távon 250–380 km/óra sebességre gyorsulnak fel 6–9 mp alatt, ezután a dragszter fékernyőkkel állítják meg. Üzemanyaguk 130 (!) oktánszámú benzín vagy nitrometán-metanol keverék. Műanyag testre szerelt hatalmas motor és ülés alkotja a vízre „átültetett” dragszter, a drag boat racing-ot.

ÉGÉSGÁTLÓ ANYAGOK. A faiparban azok az impregnálószerek, ill. felületbevonó anyagok, amelyek csökkentik a fa éghetőségét. Ezek többnyire nitrogén, foszfor, bór, kén és antimon tartalmú szerves, ill. szervetlen vegyületek, esetleg műgyanták. Faipari ragasztókba, gombaölő szerekbe keverve is forgalomba hozzák. Égésgátló anyagokat keverhetnek a különféle műanyagokba, kaucsukszármazékokba is. A bekevert anyagok részben megnyújtják a műanyagok hő hatására bekövetkező káros szerkezetváltozásának kezdetét, részben kérget képeznek

az éghető műanyag felületén, ezzel gátolva az égés továbbterjedését.

EGRENÁLÁS (francia). A természetes textilipari alapanyagok, pl. a gyapot magoktól való megtisztítását jelenti.

ELEKTRET. Dielektromos anyag, amelyet előállítás folyamán polarizáltak. Tulajdonképpen az állandó mágnes (vagyis a felmágnesezett keménymágnes anyagok) elektromos analógja. Műanyag elektretrek vékony fólia formában készülnek, ilyenből van pl. az elektret mikrofon membránja. Ennek a kondenzátor mikrofonnak az az előnye, a hagyományosakhoz képest, hogy nem szükséges külső tápfeszültség bevezetésével a membrán helyzetét meghatározó polarizáló feszültséget alkalmazni.

ELEKTROERÓZÍÓ (görög-latin). A villamos áram hatására keletkező kimaródás, oxidáció. A különböző anyagú fémek érintkezési pontjain áthaladó áram hatása hozza létre a felületek találkozásánál.

EMAIL (francia = zománc). Általában a fényes, kopásálló tartós bevonat, a zománc megnevezése. A kerámiakészítésben a nem átlátszó zománcok egyik fajtája. Fém tárgyak bevonására is alkalmazzák.

EMULZIÓ (latin). Egy folyékony közegben egyébként nem oldódó másik folyadékot egy harmadik anyag segítségével oszlatnak el. Ez a művelet az emulgeálás. (Pl. szappanoldat a vízben szétesztja az olajat.) Általánosabban az emulzió folyadéknak és a benne finom eloszlásban lebegő olaj, gyanta, zsír stb. szemcséknek szabad szemmel egyneműnek látszó elegye. A fényképészetben az emulzió a fényérzékeny anyagot tartalmazó zselatin-szerű réteget jelöli, amelyet lemezre, ill. filmszalagra hordanak fel.

ENYVEK. Az állati eredetű ragasztóanyagok gyűjtőneve. (Van glutin-, kazein-, valamint véralbumin enyv.) Az enyvek közül a glutinenyvek használatosak a legszélesebb körben. Egyik csoportjukba a melegenyvek (csontenyv, bőrenyv, keverékenyv) tartoznak, másikba a hidegenyvek (kazeinenyv, vegyszerrel hidegen folyóssá tett bőr-, ill. csontenyv). A glutinenyveket

nem szabad huzamosabb ideig túlságosan melegíteni, mert kötőképességük csökken. A kötőképesség a hígítás mértékének növelésével eleinte lassan, majd fokozatosan csökken. Gyakorlatilag 50% víz és 50% enyv kötőképessége vehető 100%-osnak. Illesztéseknél, csapozásoknál a 30–40%-os enyv a legmegfelelőbb. Bütü enyvezéshez 40–50%-os enyvet használunk. Általános szabály, hogy a puhafák ragasztásához hígabb, a keményfákhoz sűrűbb enyvet keverünk. Vízálló glutinenyv a következő recept alapján készíthető: 100 súlyrész enyv, 225 sr. víz, 10 sr. paraformaldehid, 5,5 sr. oxálsav. A 40–45 °C-ra felmelegített enyvoldatba keverjük bele az oxálsav és a paraformaldehid por alakú elegyét, majd hagyjuk teljesen feloldódni az enyvben. Ezt a vízálló ragasztót 45 °C-nál magasabb hőfokra nem szabad felmelegíteni.

ETTRINGIT. A közhasználatban cementbacilus néven ismeretes. Szulfittartalmú kalcium-alumínátszilikát vegyület. Ha a talajvíz keserűsítő tartalmú, a betonban levő mészfeslepleggel reakcióba lép a víz ásványtartalma. Így gipsz keletkezik, amely a beton alumíniumsóival ettringitet alkot. A létrejött anyag vékony, tű alakú kristályai a betont elrepezthetik, teherbírást nagy mértékben csökkenthetik.

FABETON. Fa adalékanyagú könnyűbeton féleség. A fát fűrészpor, faforgács, farost formájában adagolják a betonhoz.

FAHRENHEIT FÉLE HŐMÉR-SÉKLETI SKÁLA. Fahrenheit német fizikusról elnevezett, 1709-ben bevezetett hőmérsékleti skála. Ő alkalmazott elsőként higanyhőmérőt. Alapponként a konyhasó és jég keverékének egyensúlyi hőmérsékletét és az emberi test hőmérsékletét választotta. A közbeeső skálaszakaszt 100 részre osztotta fel. Így adódott, hogy a jég olvadáspontja ezen a skálán 32 fok, a víz forráspontja pedig 212 fok. A Celsius-féle skála és a Fahrenheit-skála között az átszámítást a következő képlettel végezhetjük: $F = 1,8 C + 32$. (Például, ha 25 °C meleg van, az Fahrenheit fokban $1,8 \cdot 25 + 32 = 77$ °F.)

A jó szakkönyv nélkülözhetetlen az ezermestereknek

FOKUSZ

- ... pld. Barabás Miklós—Karsai Tibor: **VILLAMOS FORGOGÉPEK TEKERCSELESE** Ipari szak-könyvtár sorozat 1982. 6. kiadás, 369. oldal, kötve ———— 45,— Ft
- ... pld. **GÉPIPARI TECHNOLOGUSOK ZSEBKÖNYVE** Szerkesztette: Rábel György 1979. 2. kiadás, 966 oldal, kötve ———— 91,— Ft
- ... pld. **GÉPJÁRMŰ ÜZEMBENTARTÁSI ZSEBKÖNYV** Szerkesztette: Dr. Cseh Lajos 1982. 375 oldal, kötve ———— 39,— Ft
- ... pld. Göndöcs Balázs—Horváth László—Dr. Zsuppán István: **A SZERELES GÉPEI** 1980. 287 oldal, kötve ———— 74,— Ft
- ... pld. Hack Eml: **AZ ALKATRÉSZGYÁRTÁS ANYAGSZÜKSÉGLETE** 1980. 343 oldal, kötve ———— 51,— Ft
- ... pld. Hack Eml—Jaszovszky Sándor—Smóling Kálmán: **SZERSZÁMKÉSZÍTÉS** 1981. 2., javított kiadás. 627 oldal, kötve ———— 64,— Ft
- ... pld. Kovács Géza: **TAPÉTAZÁS** Sajtókezdőleg sorozat 1982. 3. kiadás, 159 oldal, füzve — 21,50 Ft

- ... pld. Kovács László: **GÉPIPARI ANYAGTÁBLAZATOK** 1979. 2., átdolgozott és bővített kiadás. 575 oldal, kötve ———— 91,— Ft
- ... pld. Mészáros Ferenc—Moldvai Tibor: **SEGÉDMOTOROS KERÉKPÁROK** Riga, Komar, Verhovina, Babetta, Jawa Mustang. 1982. 209 oldal, kötve ———— 39,— Ft
- ... pld. Németh Tibor: **GÉPIPARI SZERELES** 1981. 2., átdolgozott kiadás. 363 oldal, kötve ———— 74,— Ft
- ... pld. Sárközi Zoltán: **MŰSZAKI TÁBLAZATOK ÉS KÉPLETEK** Jelölések és képletek, számtani táblázatok, terület, kerület, köbtartalom- és felszínszámítások, mértani szerkesztések. Logariéc. 1977. 1113 oldal, kötve ———— 80,— Ft
- ... pld. Sekowszki, Stefan: **HARC a KORROZIO ELLEN** 1980. 215 oldal, füzve ———— 23,— Ft

A felsorolt kötetek egyenként is megrendelhetők a kitélt, kivágott és címünkre borítékban beküldött hirdetés alapján. Postán utánvétellel szállítunk. Tekintettel a korlátozott példányszámokra, a rendeléseket beérkezésük sorrendjében teljesítjük.

A megrendelő neve: ————
 Pontos címe (irányítószámmal): ————
 Munkahelye: ————

aláírása

Címünk:

ÁLLAMI KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT

Műszaki Könyvárúháza

1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 9.
 Telefon: 420-353

**NEKEM
 NEM GOND A LAKÁSFELÜJÍTÁS**

A TATAROZÁSHOZ SZÜKSÉGES

- GLETTANYAGOKAT
- KITTEKET
- RAGASZTÓKAT
- FESTÉKEKET
- LAKKOKAT

SZAKTELEPEIN:

- 29. XVI. ARANY JÁNOS U. 1. T: 637-299
- 38. XX. PE. VÁGÓNID U. 17. T: 478-786
- 42. IX. VASKAPI U. 38. T: 334-421

ÉS A 307. SZ. BÖLTBEN: IX. MESTER U. 9. T: —
TAPÉTAKAT ÉS SZERSZÁMOKAT IS VÁSÁROLHATOK

Az Ezermester Vállalat újdonságaiból

Barkácsgépek „konzerv”-villannyal

Az elektromos barkácsgépek nagyban gyorsítják a munkát, kímélik a kezét, fokozzák a teljesítményt. Ám nincs mindegyik villany, márpedig anélkül nemigen pörög a motor.

De villanyt nemcsak vezetéken lehet a motorhoz juttatni, hanem „konzervdobozból”, azaz nagyteljesítményű, tölthető nikkel-kadmium elemekből is. A nagyobb barkácsgépgyártó cégek ma mind kínálnak ilyen különlegességet. Előnyük a hálózattól távol és különösen áramütés-veszélyes környezetben, ill. ott mutatkozik meg, ahol a vezetékben áramló 220 V-os áram megzavarhat egy érzékeny elektronikus berendezést.

Az Ezermester V. boltjaiban is kaphatók hálózati áramtól független (angolul: cordless = vezetékelen) barkács-

szerszámok, amelyeket a nálunk főleg forgácsoló kéziszerszámairól ismert svéd SANDVIK CEG USA-beli vállalata gyárt. A következőkben – a sokféléből – a három leghasználatosabb elemes kisgépet mutatjuk be. Es természetesen az „erőcsomagot”, a kb. 200-szor tölthető elemes „villanykonzerv-dobozt”.

Ez az 1000 SB TIPUSÚ AKKU bármelyik szabványos 220 V-os, falikonnettorba bedugható és ott min. 16 óra alatt teleszivja magát energiával. 2 W a töltőárama és 16 V a feszültsége, 790,- Ft-ba kerül. (Az órak 1982. június 15-iek!) (Bal felső kép.)

Előre-hótra működtethető (a bele pattintható akkuval) az 1066 SE-SCA TIPUSÚ CSAVARHAJTÓ, amihez kétféle lapos, egy keresztfejű csavarhúzó-

betétet és egy csigafűrőt is adnak. (Bal alsó kép.) Ára 1050,- Ft.

35–45 percig vágható a sövény a 24 cm hosszúságú, kétoldalán fogazott pengéjű 1035-SE-EUR TIPUSÚ SÖVÉNY-NYÍRÓVAL, amelynek ára 950,- Ft. (Jobbra, fenn.)

Az 1075 SE-SCA TIPUSÚ FORRASZTÓPÁKA ára 600,- Ft. Forrasztócsúcsa hat másodperc alatt melegszik 500 °C-ra. Kis „fényzóroja” az eldugott munkahelyet is jól megvilágítja.

Tartozéka még a teljes garnitúrának egy nagy teljesítményű kézi fényzóró és egy pázsítszegély igazító kis fűnyíró is, (amelyeket itt képen nem mutatunk be).

Ára: 11,50 Ft

Ezermeester

SK • BARKÁCSOLÁS • CSM • OTTHONFORMÁLÁS • HOBBI • DX

82
8

**Csempék a falon...
... és poszterünkön**

